

Gemeenteraad van Albrandswaard
p/a de griffie

Uw brief van:	Ons kenmerk:	866398
Uw kenmerk:	Contact:	Mw. A van der Plaat
Bijlage(n): 3	Doorkiesnummer:	+31180451569
	E-mailadres:	a.v.d.plaat@bar-organisatie.nl
	Datum:	26 september 2023

Betreft: : Evaluatie minimabeleid 2022

Geachte raadsleden,

INLEIDING

Hierbij ontvangt u de Evaluatie Minimabeleid over het jaar 2022. In de evaluatie zijn de opvallende zaken en resultaten van 2022 opgenomen. Tevens ontvangt u de Armoedemonitor 2022 en de Inkomens Effectrapportage 2023.

KERNBOODSCHAP

Het aantal minimahuishoudens is in 2022 licht gedaald, het aantal minimakinderen licht gestegen. We zagen in 2022 een lichte stijging van het gebruik van de minimaregelingen. De nieuwe regeling eenmalige energietoeslag liet een hoger bereik zien dan de andere minimaregelingen. Minimahuishoudens hadden deze regeling echt nodig en er was bij deze regeling geen vermogenstoets. De aantallen in Albrandswaard wijken niet af van het landelijk gemiddelde.

TOELICHTING

In tegenstelling tot de twee voorgaande jaren is in 2022 de coronaepidemie naar de achtergrond verplaatst en kwam het sociale leven weer voorzichtig op gang. De gevolgen van de corona-jaren waren echter nog wel aanwezig waardoor meer hulpvragers aan het loket werden verwacht. In 2022 waren er nog coulançe regelingen waardoor deze toename van hulpvragen uitbleef.

In 2022 ontstonden al snel nieuwe problemen. Er kwam oorlog in Oekraïne, veel vluchtelingen moesten worden opgevangen, de energieprijzen schoten omhoog en ook andere goederen en levensmiddelen werden duurder. Ook de Toeslagenaffaire bleef een rol spelen in het leven van de gedupeerden. In 2022 werd voor de doelgroep minima de 'eenmalige energietoeslag' geïntroduceerd. In fasen is deze regeling uitgevoerd door de gemeente, eerst € 500 en daarna nog eens € 800. Er was een lichte stijging van het gebruik van de minimaregelingen; bijzondere bijstand, individuele inkomensvoetstuk, Meedoen-kinderen en de collectieve zorgverzekering. Het gebruik van de regeling gratis openbaar vervoer 60+ minima is gelijk gebleven.

Inkomensregelingen via het minimabeleid zijn belangrijk voor het kunnen rondkomen van een laag inkomen. Omdat het leven in 2022 flink duurder was geworden gold dat des te meer. De overheid had hiervoor de nodige maatregelen genomen eind 2022. Het minimumloon werd verhoogd en ook de toeslagen bij de belastingdienst. Voor de energiekosten werd een prijsplafond afgesproken. De overheid

heeft opdracht gegeven om te onderzoeken of de hoogte van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen toereikend zijn.

CONSEQUENTIES

We weten dat niet alle inwoners volledig gebruik maken van de minimaregelingen en dat geeft zorgen. Betalingsachterstanden en schulden kunnen ontstaan bij een te laag inkomen. Om een groter bereik van de minimaregelingen te krijgen zullen we ons blijven inspannen om de regelingen te versimpelen en laagdrempelig aan te bieden. We willen voorkomen dat aanvraagprocedures en ingewikkelde voorwaarden een drempel vormen voor het indienen van een aanvraag. Speciale aandacht is nodig voor laaggeletterden en inwoners die moeite hebben met digitale aanvraagprocedures.

VERVOLG

In 2024 zal het meerjarig minimabeleid worden vernieuwd inclusief de verordening Meedoen. De hierboven genoemde aandachtspunten zullen hierin worden meegenomen.

BIJLAGEN

1. Evaluatie minimabeleid Albrandswaard over het jaar 2022
2. Armoedemonitor 2022 Albrandswaard
3. Inkomenseffectrapportage 2023 Albrandswaard

Met vriendelijke groet,

het college van de gemeente Albrandswaard,
de secretaris   de burgemeester,

mr. drs. Florus van der Linden   drs. Jolanda de Witte

EVALUATIE MINIMABELEID OVER HET JAAR 2022
ALBRANDSWAARD

Evaluatie/Resultaten minimabeleid 2022 Albrandswaard

De evaluatie is als volgt opgezet:

1. [Inleiding](#)
2. [Gegevens armoedemonitor 2022 en duiding](#)
3. [Inkomenseffectrapportage 2023](#)
4. [Landelijke ontwikkelingen en conclusies](#)

1. Inleiding

In deze evaluatie wordt er teruggekeken naar de resultaten van het jaar 2022.

In 2022 is corona naar de achtergrond verdwenen maar zijn we geconfronteerd met nieuwe uitdagingen. Oorlog in Oekraïne, het opvangen van vluchtelingen, energieprijzen schieten omhoog en ook andere goederen en levensmiddelen worden duurder. Ook de Toeslagenaffaire blijft een rol spelen in het leven van de gedupeerden.

In 2022 zijn er diverse maatregelen getroffen om de energiecrisis voor minima op te verzachten. De eenmalige energietoeslag minima is ontstaan in de vorm van categoriale bijzondere bijstand.

Eerst kregen minima € 500, later nog eens € 800. In de laatste twee maanden van 2022 kreeg heel Nederland een tegemoetkoming voor de energiekosten via de energieleverancier. Naast deze maatregelen is er aanvullend beleid gekomen binnen de bijzondere bijstand om individuele bijzondere bijstand te kunnen verstrekken als alle maatregelen niet toereikend zijn.

In de voorgaande jaren waren we bevreesd dat er een grote groep minima aan het loket zou verschijnen ten gevolge van alle gebeurtenissen. Deze verwachting kwam niet uit, ook niet in 2022.

Deze evaluatie is onderdeel van het **'Minimabeleid en Plan schuldhulpverlening Albrandswaard 2022-2024'**.

De volgende beleidsdocumenten zijn onderdeel van het minimabeleid:

- Verordening Meedoen Albrandswaard 2016 inclusief Regeling schoolkosten VO Albrandswaard 2018
- Verordening Individuele Inkomensvoet Albrandswaard 2023
- Beleidsregels Bijzondere Bijstand Albrandswaard 2021
- (Gewijzigde) Beleidsregels eenmalige energietoeslag minima 2022

De evaluatie is bedoeld om de resultaten van het afgelopen jaar weer te geven en bevat geen nieuw beleid.

2. Gegevens armoedemonitor 2022 en duiding

Voor de volledige data armoedemonitor 2022 wordt verwezen naar de bijlage. Hieronder is een samenvatting te zien.

Aantal minimahuishoudens

Aantal minimahuishoudens	2020	2021	2022
	508	549	532

Aantal kinderen in minimahuishoudens op peildatum

Aantal kinderen in minimahuishouden	2020	2021	2022
	318	338	353

In Albrandswaard zijn **532 huishoudens** in beeld waarvan 46% een uitkering Participatiewet ontvangt. Het totale aantal minimahuishoudens op **120 % Wsm** is geschat op **634 huishoudens** (6,1 % van alle huishoudens). Het aandeel minimahuishoudens in Albrandswaard ligt in lijn met het gemiddelde dat in vergelijkbare gemeenten gangbaar is, 6 à 7%.

Het aandeel minimakinderen (353=6,3%) is in Albrandswaard lager dan het gemiddeld aantal kinderen (7 à 8 %) in vergelijkbare gemeenten.

Tabel inkomensbron kinderen in minimahuishoudens over de periode 2020 - 2022

Inkomensbron	2020		2021		2022	
Participatiewet	261	52%	253	46%	244	46%
AOW	119	23%	133	24%	102	19%
Overig	128	25%	163	30%	186	35%
Totaal	508	100%	549	100%	532	100%

Gebruik minimaregelingen

Regelingen	Gebruik in 2020	Gebruik in 2021	Gebruik in 2022	Meer of minder dan vorig jaar	t.o.v. landelijk
Kwijtschelding	376 huishoudens	388 huishoudens	347 huishoudens	↓	=
Bijzondere bijstand	119 huishoudens	131 huishoudens	142 huishoudens	↑	=
Individuele inkomensvoet	141 huishoudens	144 huishoudens	151 huishoudens	↑	=
Collectieve zorgverzekering	252 huishoudens	253 huishoudens	344 huishoudens	↑	↑
Meedoen Volwassenen	163 huishoudens	195 huishoudens	210 huishoudens	↑	=
Meedoen Kindpakket	103 huishoudens	98 huishoudens	108 huishoudens	↑	↑
Meedoen Schoolkosten	21 huishoudens	16 huishoudens	17 huishoudens	=	=
Gratis OV voor ouderen 60+	161 huishoudens	195 huishoudens	196 huishoudens	=	

Energietoeslag 2022

Een nieuwe (tijdelijke) regeling in 2022 is de 'energietoeslag voor minima'. Een regeling die is ontstaan door de hoge energiekosten die vooral huishoudens met lage inkomens en variabele contracten treft.

Er zijn 532 minimahuishoudens in beeld. Er zijn echter 680 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de energietoeslag. Dit aantal is hoger dan het geschatte aantal huishoudens met een inkomen tot 120% Wsm. Dit kan worden verklaard door het feit dat er geen vermogenstoets wordt toegepast bij de energietoeslag.

Tabel gebruik energietoeslag in 2022

Energietoeslag	2022	
Minimahuishouden tot 120 % Wsm	442	65%
Overige huishoudens	238	35%
Totaal	680	100%

Meedoen

Het bereik van Meedoen voor volwassenen is gestegen over de periode 2020 tot 2022 en ligt intussen in lijn met het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten (35 tot 40%). Voor de kinderen geldt dat het bereik tussen 2020 en 2021 een lichte daling heeft gekend (mogelijk corona-effect) en in 2022 weer toeneemt:

- Het Meedoen-kindpakket bereikt 59% van de doelgroep in 2022. Het bereik ligt hoger dan in vergelijkbare gemeenten waar een bereik van 50 tot 5 % gangbaar is;
- De Meedoen-schoolkostenregeling heeft een bereik van 15%. Dat ligt in lijn met de 15 tot 20% in vergelijkbare gemeenten.

Individuele Inkomenstoeslag (langdurig laag inkomen)

Het aandeel minimahuishoudens dat langdurig moet rondkomen van een minimuminkomen is over de periode 2020 tot 2022 stabiel gebleven. Op 31 december 2022 moesten 403 huishoudens drie jaar of langer rondkomen van een inkomen tot 120% Wsm (76% van alle 532 minimahuishoudens).

Tabel langdurigheid over de periode 2020 - 2022

Langdurigheid	2020		2021		2022	
Tot 1 jaar	46	9%	66	12%	57	11%
1 tot 3 jaar	66	13%	53	10%	72	13%
3 jaar of langer	396	78%	430	78%	403	76%
Totaal	503	100%	549	100%	532	100%

Collectieve Zorgverzekering (CZ en DSW)

Armoede en een slechte gezondheid gaan vaak samen. Daarom stimuleren we de deelname aan een uitgebreide collectieve zorgverzekering. We ondersteunen inwoners met een laag inkomen die deelnemen met een vergoeding voor een deel van de aanvullende verzekering en een vergoeding voor een deel van het wettelijk eigen risico via de bijzondere bijstand. Dit is geregeld in de 'Beleidsregels bijzondere bijstand'.

In onderstaand schema zien we dat er jaarlijks een kleine verschuiving is van CZ naar DSW. DSW biedt een lagere premie, een lager wettelijk eigen risico, is kleinschalig en daardoor beter bereikbaar voor verzekerden.

Aantal deelnemers (volwassenen en kinderen) per verzekeraar

Verzekeraar	2021	2022	2023
CZ	510	466	437
DSW	148	177	238
Totaal	658	643	675

Aanvullende verzekering binnen de collectiviteit

Er zijn twee keuzes binnen de collectiviteit, een uitgebreide aanvullende verzekering en een iets minder uitgebreide aanvullende verzekering. Bij de meest uitgebreide aanvullende verzekering wordt het eigen risico door de gemeente betaald.

Jaar	Midden aanvullende verzekering	Uitgebreide aanvullende verzekering
2021	276	167
2022	259	181
2023	258	196

We zien een kleine toename van de uitgebreide aanvullende verzekering, dit is veelal een financiële afweging. Beide pakketten bieden een uitgebreide dekking voor diverse medische kosten.

3. Inkomenseffectrapportage 2023

De gemeente Albrandswaard heeft een breed pakket aan gemeentelijke minimaregelingen. In de inkomenseffectrapportage komt naar voren in hoeverre de minimaregelingen effect hebben op het totale inkomen van minimahuishoudens.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op onderstaande deelvragen

- Hoe hoog is de maximale bijdrage van de gemeente en van het Rijk voor minimahuishoudens?
- Hoeveel geld houden minimahuishoudens per maand over (of komen zij tekort) voor het doen van vrije bestedingen?
- Wat is het financiële effect van inkomensverhoging door vanuit de bijstand aan het werk te gaan: is er sprake van een armoedeval?

Uitgangspunten bij deze rapportage

- Er worden zes verschillende huishoudtypen als uitgangspunt genomen.
- Er worden zes verschillende inkomensniveaus tot en met 140% Wsm onderzocht.
- Er is een langdurig minimuminkomen.
- Er wordt gekeken naar de effecten van het wegvallen van gemeentelijke regelingen.
- Er wordt gekeken naar het dalen van landelijke toeslagen bij een stijgend inkomen.

In het rapport wordt de 'vrije bestedingsruimte' aangegeven. Dit is het budget dat overblijft als de vaste lasten zijn betaald en vrij besteedbaar is voor sociale en recreatieve activiteiten. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag. Voor de vaste lasten worden ook gemiddelde normbedragen gehanteerd. Er kunnen ongunstige omstandigheden zijn zoals een hoge huur, slecht geïsoleerd huis etc. Hier wordt geen rekening mee gehouden in de berekeningen. Ook is het uitgangspunt dat er geen aflossingen/schulden zijn.

Duiding vrij besteedbaar budget; het vrij besteedbaar budget is bedoeld voor sociale participatie (een krant, abonnement, dagje uit, op bezoek gaan et cetera). Dat huishoudens in de plus staan betekent niet direct dat huishoudens ook voldoende kunnen participeren. Een alleenstaande zonder kinderen heeft volgens het Nibud €110 nodig voor minimale sociale participatie, paren zonder kinderen €176, alleenstaande ouders €227, paren met kinderen €309.

In dit rapport wordt duidelijk dat:

- De inkomensregelingen van de gemeente voor alle huishoudtypen belangrijk zijn om rond te komen en vrije bestedingsruimte te hebben.
- Voor bepaalde huishoudtypen is de impact van minimaregelingen groter dan andere.
- Voor de huishoudens met kinderen is er meer bestedingsruimte dan in huishoudens zonder kinderen, mede door de landelijke toeslagen.
- Ook is te zien dat t.o.v. vorig jaar de verschillende maatregelen vanuit de overheid de bestedingsruimte heeft vergroot, vooral als er kinderen zijn.
- De energietoeslag die in 2022 is geïntroduceerd een aanzienlijk effect heeft op het besteedbaar inkomen.
- Het wegvallen van de energietoeslag in 2024 veel impact zal hebben op de bestedingsruimte.
- Het niet ontvangen van alle inkomensregelingen een grote impact heeft op de bestedingsruimte en het kunnen rondkomen.
- Huishoudens zonder kinderen zijn deels afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om voldoende budget voor sociale participatie te hebben. Alleenstaanden hebben voor sociale participatie €110 per maand nodig, paren zonder kinderen hebben €176 per maand nodig.
- Zowel alleenstaanden als paren zonder kinderen hebben te maken met een teruggang in vrij besteedbaar inkomen als zij met het inkomen van 120% naar 130% Wsm gaan. Dit wordt veroorzaakt door het vervallen van het recht op bijna alle gemeentelijke regelingen, met uitzondering van de collectieve zorgverzekering.

- Alleenstaande ouders met kinderen hebben op ieder inkomensniveau meer budget voor het doen van vrije bestedingen dan paren met kinderen. Alleenstaande ouders hebben langer recht op hetzelfde bedrag aan landelijke toeslagen dan paren met kinderen.

Voorbeeld impact inkomensregelingen

Een alleenstaande ontvangt maandelijks €1.196 als uitkering (inclusief vakantietoeslag). Als hij gebruikmaakt van alle landelijke toeslagen, ontvangt hij daar maandelijks **€464** voor. Daarnaast kan hij maximaal **€205** per maand aan gemeentelijke regelingen ontvangen als hij gebruikmaakt van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de collectieve zorgverzekering, de Meedoenregeling voor volwassenen, de individuele inkomenstoelage en de energietoelage.

Pensioengerechtigden

AOW-gerechtigden hebben, in beide huishoudtypen, op ieder inkomensniveau tussen 100 en 140% Wsm een vrij besteedbaar budget. Paren van de AOW-gerechtigde leeftijd halen op bijstandsniveau niet het normbedrag om te participeren, wanneer zij geen gebruik maken van de gemeentelijke bijdragen. Zij komen dan €60 tekort. Bij een inkomen boven de 120% Wsm ondervinden zij een teruggang in vrij besteedbaar budget door het wegvallen van gemeentelijke regelingen en een sterke daling van landelijke toeslagen.

Werken vanuit de bijstand loont meestal

Een hoger inkomen leidt voor de meeste huishoudtypen in de gemeente Albrandswaard tot een hoger totaal inkomen dan in de bijstand. Echter, voor de meeste huishoudens nemen de bijdragen van het Rijk en de gemeente af wanneer het inkomen stijgt. Dit zorgt ervoor dat het totaal inkomen van een huishouden niet altijd evenredig stijgt. In het rapport Inkomenseffectrapportage Albrandswaard 2023 is het verschil vanaf tabel 2.4.1 te zien.

4. Landelijke ontwikkelingen en conclusies

Landelijke ontwikkelingen

Voor het rondkomen van een uitkering/sociaal minimum zijn de landelijke toeslagen en de minimaregelingen onmisbaar. Dat is ook onder de aandacht bij het ministerie.

In opdracht van minister Schouten (motie Omtzigt) is de 'Commissie sociaal minimum' opgericht.

De commissie bestaat uit elf leden, allen deskundig op het gebied van de sociale zekerheid, sociaaleconomische, fiscale en juridische vraagstukken. Onderzoeksopdracht; wat hebben verschillende huishoudtypen nodig om rond te kunnen komen en om mee te kunnen doen aan de maatschappij, gekoppeld aan de systemen die dat mogelijk moeten maken.

Naar aanleiding van dit onderzoek is in juni 2023 het deelrapport verschenen; 'Een zeker bestaan, naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum'. In september 2023 volgt het eindrapport.

Uit het persbericht van de 'commissie'; *'Het onderzoek laat zien dat als er niets verandert, mensen met een laag inkomen de komende jaren tot honderden euro's per maand tekortkomen. En dat, ondanks het geld dat het kabinet al in 2022 uittrok om huishoudens te helpen', stelt voorzitter Godfried Engbersen namens de Commissie sociaal minimum. De Commissie pleit er dan ook voor die tekorten zo snel mogelijk op te lossen.'*

Er wordt landelijk gewerkt aan een vereenvoudiging van de Participatiewet; 'Participatiewet in balans'.

Er is een fundamentele herziening nodig van de Participatiewet, in samenhang met onder andere het toeslagenstelsel, zodat het vertrouwen toeneemt, de menselijke maat geldt en vereenvoudiging plaatsvindt.

Het geeft hoop dat de overheid zich inzet voor een betere wetgeving zodat het systeem van landelijke regelingen overzichtelijker wordt en de wet de ruimte geeft om meer maatwerk te bieden.

Conclusies

Deze evaluatie laat zien dat het bereik in 2022 op onderdelen van de minimaregelingen hoger is dan vorig jaar. Communicatie via de minimafolder heeft geresulteerd in een hoger bereik van de regelingen. De regeling Meedoen en de collectieve zorgverzekering laat een stijging zien en is ook in lijn met de landelijke cijfers. Het gebruik van het gratis openbaar vervoer voor 60+ minima is gelijk gebleven.

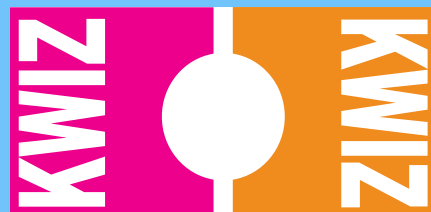
Het aantal minimahuishoudens is licht gedaald, het aantal minimakinderen licht gestegen.

De aantallen in Albrandswaard wijken niet af van het landelijk gemiddelde.

De Inkomenseffectrapportage laat zien dat de inkomensregelingen van de gemeente belangrijk zijn om rond te komen. Tegelijk weten we dat niet alle minima gebruik maken van gemeentelijke inkomensregelingen. Dat is zorgelijk want het geeft een grotere kans op financiële problemen. Ook voor de kinderen die opgroeien in een minimagezin is het belangrijk dat voorzieningen worden gebruikt zodat ze mee kunnen doen op school en daarbuiten.

We zullen ons daarom moeten blijven inzetten om de gemeentelijke regelingen nog beter vindbaar en overzichtelijker te maken. De inwoners die niet goed kunnen lezen en schrijven of digitaal niet vaardig zijn willen we ook graag bereiken. Geschreven teksten in begrijpelijke taal zijn voor deze groep niet voldoende, alternatieve communicatie moet hiervoor worden bedacht.

DUIDINGSRAPPORTAGE DASHBOARD MINIMA GEMEENTE ALBRANDSWAARD

Meting over 2022
versie 1.0

Opdrachtgever

Gemeente Albrandswaard

Datum

Juli 2023

Auteurs

Michelle Ellens

Jitske Kooistra - van der Wijk

KWIZ

Stavangerweg 23-5

9723 JC Groningen

050-5252473

contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze uitgave is een uitgave van KWIZ B.V. Het overnemen van cijfers en/of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V..

De gemeente Albrandswaard voert een actief beleid ter bestrijding van armoede en schulden. Sinds 2014 maakt KWIZ jaarlijks een Armoedemonitor voor de gemeente Albrandswaard. De monitor biedt de gemeente een overzicht van de ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de minimapopulatie en het bereik van de minimaregelingen.

Weergave van de minimahuishoudens

Vanaf de meting over 2020 worden de cijfers in een online dashboard gepresenteerd waarin de gemeente zelf diverse analyses kan maken. In deze begeleidende duidingsrapportage worden de belangrijkste bevindingen benoemd. Inmiddels bevat het dashboard (en deze rapportage) drie meetmomenten:

- Peildatum 01-01-2021, gebruik van regelingen over geheel 2020
- Peildatum 01-01-2022, gebruik van regelingen over geheel 2021
- Peildatum 31-12-2022, gebruik van regelingen over geheel 2022

Voor iedere meting geeft de Armoedemonitor het aantal minimahuishoudens weer dat bij de gemeente in beeld is op de desbetreffende peildatum. Meer specifiek gaat het om de minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). De doelgroep wordt weergegeven aan de hand van verschillende kenmerken zoals die in de BRP staan. Huishoudens die een inkomen tot 120 procent Wsm hebben maar die van geen enkele (minima)regeling gebruikmaken, komen niet voor in de registratiebestanden die voor dit onderzoek zijn gebruikt. Zij ontbreken ook in de cijfers en analyses.

Methodiek Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van haar inwoners. Door zoveel mogelijk informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens aan elkaar te koppelen, kunnen we het aantal minimahuishoudens weergeven dat de gemeente op het peilmoment in beeld heeft. Daarvoor heeft de gemeente registraties van de volgende voorzieningen gebruikt: de Participatiewet, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering, kwijtschelding, energietoeslag en gegevens van Wmo, Jeugdwet en schulddienstverlening. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld op de omvang en samenstelling van de minimapopulatie, de mate van gebruik van voorzieningen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen.

De methodiek van bronregistraties heeft als gevolg dat alleen minimahuishoudens die de gemeente (en/of externe partners) in beeld heeft, zijn opgenomen in de Armoedemonitor. Huishoudens die van geen enkele regeling of voorziening voor minima gebruikmaken, maar misschien wel recht hebben op sommige regelingen, ontbreken daarom in de cijfers.

Opzet rapportage dashboard minima

In deze rapportage worden de belangrijkste bevindingen weergegeven. We beginnen met het hoofdstuk over minimahuishoudens, waarna de belangrijkste bevindingen over de minimakinderen worden weergegeven. Daarna volgen hoofdstukken over de energietoeslag en zzp'ers. Tot slot wordt ingegaan op het gebruik en bereik van de minimaregelingen en wordt de overlap met de Wmo, Jeugdwet en schuldhulpverlening. Waar mogelijk wordt een vergelijking gemaakt met voorgaande metingen over 2020 en 2021. Vergelijkingen met landelijke cijfers zijn gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ en/of openbare cijfers van het CBS.

1. MINIMAHUISHOUDENS

- **Het aandeel minimahuishoudens is gedaald tussen 2021 en 2022;**
- **Het aandeel huishoudens met een inkomen uit werk of WW-uitkering is toegenomen, terwijl het aandeel met een inkomen uit de Participatiewet is gedaald;**
- **Zeven op de tien minimahuishoudens is langdurig minima; dit aandeel is stabiel over de periode 2020 tot 2022.**

Verloop minimahuishoudens 2020 - 2022

Het aantal en aandeel minimahuishoudens in de gemeente Albrandswaard fluctueert tussen 2020 en 2022. Na een stijging van het aantal minimahuishoudens tussen 2020 en 2021 (2020: 508 huishoudens, 2021: 549 huishoudens), is er tussen 2021 en 2022 sprake van een lichte daling van het aantal minimahuishoudens. Op 31 december 2022 hadden 532 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm (4,9 procent van alle huishoudens in de gemeente). De daling komt door een afname van het aantal huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm.

Tabel 1.1 Minimahuishoudens naar inkomensverdeling (cumulatief) over de periode 2020 - 2022

Inkomen t.o.v. Wsm	2020	2021	2022
Tot 100% Wsm		467	421
Tot 120% Wsm	508	549	532
Tot 130% Wsm*			643
Aandeel in gemeente (tot 120% Wsm)	4,9%	5,2%	4,9%

Schatting totale doelgroep minimahuishoudens 2022

De gemeente Albrandswaard heeft niet alle minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. Op basis van de Armoede Index wordt het totale aantal huishoudens met een inkomen tot **100 procent Wsm** geschat op **484 huishoudens** (4,6 procent van alle huishoudens in de gemeente). Het totale aantal minimahuishoudens op **120 procent Wsm** ligt op **634 huishoudens** (6,1 procent van alle huishoudens). Het aandeel minimahuishoudens in Albrandswaard ligt in lijn met het gemiddelde dat in vergelijkbare gemeenten gangbaar is; 6 à 7 procent. De gemeente Albrandswaard heeft naar schatting 102 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm niet in beeld. In het dashboard is tevens een uitsplitsing zichtbaar naar inkomensbronnen voor de minimahuishoudens die niet bij de gemeente in beeld zijn.

Hieronder gaan we verder in op de 532 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Kenmerken 532 minimahuishoudens tot 120 procent Wsm in beeld

Inkomensbron. De gemeente Albrandswaard heeft 532 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. In de periode 2020 tot 2022 heeft een verschuiving plaatsgevonden in de voornaamste inkomensbron van minimahuishoudens. Het aandeel huishoudens dat een uitkering vanuit de Participatiewet ontvangt is afgenomen, terwijl het aandeel huishoudens met een overig inkomen – inkomen uit werk of een WW-uitkering – is toegenomen. Dit past in het beeld van de landelijke ontwikkelingen; ook steeds meer werkende huishoudens krijgen te maken met geldzorgen terwijl tegelijkertijd het aantal bijstandsuitkeringen daalt. Het aantal en aandeel AOW'ers ligt iets lager dan in 2020 en 2021.

Tabel 1.2 Inkomensbronnen van minimahuishoudens over de periode 2020 - 2022

Inkomensbron	2020		2021		2022	
Participatiewet	261	52%	253	46%	244	46%
AOW	119	23%	133	24%	102	19%
Overig	128	25%	163	30%	186	35%
Totaal	503	100%	549	100%	532	100%

Huishoudtype. Over de periode 2020 tot 2022 is het aandeel alleenstaande huishoudens licht gedaald (2020: 49 procent, 2022: 46 procent). Het aandeel tweoudergezinnen is daarentegen gestegen (2020: 12 procent, 2022: 18 procent).

* Over 2020 en 2021 is de doelgroep op 130 procent Wsm niet uitgesplitst. Daarom wordt deze groep alleen voor 2022 weergegeven in tabel 1.1. De vergelijking wordt daarom gedaan op 100 en 120 procent Wsm.

Achtergrond. Naar herkomst heeft de helft van de minimahuishoudens een niet-westerse migratieachtergrond (50 procent). Vier op de tien minimahuishoudens heeft een Nederlandse achtergrond en een tiende een westerse migratieachtergrond. Over de periode van 2020 tot 2022 is het aandeel huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond gestegen (2020: 46 procent, 2022: 50 procent). Het aandeel huishoudens met een Nederlandse achtergrond is gedaald (2020: 45 procent, 2022: 41 procent).

Wijken. De meeste minimahuishoudens wonen in de wijken Poortugaal Zuid (34 procent) en Portland (29 procent). Dit beeld is over de periode 2020 tot 2022 stabiel gebleven.

Doelgroepen

Eenoudergezinnen hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen, met name eenoudergezinnen met alleen minderjarige kinderen. Van alle eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (410 huishoudens), heeft 21 procent (86 huishoudens) een inkomen tot 120 procent Wsm. Onder tweeoudergezinnen met minderjarige kinderen is het aandeel aanzienlijk lager, namelijk 3 procent. Ook huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd in de minimapopulatie. Van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond (1.510 huishoudens), hebben 268 huishoudens (18 procent) een minimuminkomen. Onder huishoudens met een Nederlandse achtergrond is dit 3 procent. Daarnaast hebben huishoudens in Poortugaal Zuid vaker dan gemiddeld een inkomen tot 120 procent Wsm (6 procent).

Langdurige minima

Het aandeel minimahuishoudens dat langdurig moet rondkomen van een minimuminkomen is over de periode 2020 tot 2022 stabiel gebleven. Op 31 december 2022 moesten 403 huishoudens als drie jaar of langer rondkomen van een inkomen tot 120 procent Wsm (76 procent van alle 532 minimahuishoudens). Het aandeel nieuwe minima is tevens stabiel gebleven over de jaren; na een kleine piek in 2021 (2020: 9 procent, 2021: 12 procent), heeft in 2022 een lichte daling ingezet (2022: 11 procent).

Tabel 1.3 Langdurigheid over de periode 2020 - 2022

Langdurigheid	2020		2021		2022	
Tot 1 jaar	46	9%	66	12%	57	11%
1 tot 3 jaar	66	13%	53	10%	72	13%
3 jaar of langer	396	78%	430	78%	403	76%
Totaal	503	100%	549	100%	532	100%

Instroom en uitstroom op persoonsniveau

Instromers in de minimapopulatie. In 2022 zijn 445 personen ingestroomd in de minimapopulatie van de gemeente Albrandswaard. Dit aantal is toegenomen ten opzichte van 2021, toen waren er 382 personen 'ingestroomd'. Instromers in de minimapopulatie ('nieuwe minima') vormen een groep die gestimuleerd kan worden om de arbeidsmarkt (weer) te betreden. 59 procent van de groep instromers is in 2022 naar de gemeente Albrandswaard verhuisd en ruim een derde (38 procent) heeft in 2022 te maken gehad met een inkomensdaling.

Daarnaast bestaat de doelgroep veelal uit paren zonder kinderen (48 procent). De meeste instromende huishoudens hebben een niet-westerse migratieachtergrond (54 procent) en wonen in de wijk Poortugaal Zuid (55 procent). Vier op de tien instromers heeft een uitkering uit de Participatiewet als voornaamste inkomensbron (40 procent).

Uitstromers uit de minimapopulatie. In 2022 zijn 389 personen uitgestroomd vanuit de minimapopulatie. Het merendeel (66 procent) van deze groep is verhuisd dan wel overleden. Een derde (34 procent) is uitgestroomd vanwege een inkomensstijging. Naar huishoudtype zijn de meeste uitstromers paren zonder kinderen (59 procent). De uitstromers hebben veelal een niet-westerse migratieachtergrond (49 procent), hebben een AOW-uitkering als voornaamste inkomensbron (63 procent) en zijn woonachtig in Poortugaal Zuid (69 procent).

2. MINIMAKINDEREN

- **Het aantal en aandeel minimakinderen is gestegen tussen 2020 en 2022;**
- **Het aandeel minimakinderen ligt lager dan landelijk gemiddeld;**
- **Vier op de tien minimakinderen groeien op in Poortugaal Zuid.**

Verloop minimakinderen tot 18 jaar 2020 - 2022

Het aantal kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm is toegenomen in de periode 2020 tot 2022. Het aantal minimakinderen is gestegen van 318 kinderen in 2020, naar 338 kinderen in 2021 tot 353 kinderen in 2022. Het aandeel minimakinderen is tevens toegenomen; op 31 december 2022 heeft de gemeente Albrandswaard 353 minimakinderen in beeld (6,3 procent van alle kinderen in de gemeente). Net als bij de huishoudens is hier ook te zien dat het aantal kinderen dat opgroeit in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm toeneemt, terwijl het aantal kinderen in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm afneemt.

Tabel 2.1 Minimakinderen naar inkomensverdeling (cumulatief) over de periode 2020 - 2022

Inkomen t.o.v. Wsm	2020	2021	2022
Tot 100% Wsm		278	253
Tot 120% Wsm	318	338	353
Tot 130% Wsm*			393
Aandeel in de gemeente (tot 120% Wsm)	5,7%	6,1%	6,3%

Schatting totale doelgroep minimakinderen

De gemeente Albrandswaard heeft niet alle minimakinderen met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. Net als bij de minimahuishoudens in hoofdstuk 1, is er op basis van de Armoede Index het totale aantal minimakinderen geschat. Het aantal kinderen dat opgroeit in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm wordt geschat op 300 kinderen (5,3 procent van alle kinderen). Het aantal minimakinderen op 120 procent Wsm wordt geschat op 384 kinderen (6,8 procent). Dat ligt onder het aandeel van 7 tot 8 procent dat gangbaar is in vergelijkbare gemeenten. In totaal heeft de gemeente 31 minimakinderen tot 120 procent Wsm niet in beeld.

Hieronder gaan we verder in op de 353 minimakinderen dat opgroeit in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Kenmerken 353 minimakinderen tot 120 procent Wsm in beeld

In de periode 2020 tot 2022 is het aantal en aandeel kinderen dat opgroeit in een huishouden met een inkomen uit de Participatiewet afgenomen. Tegelijkertijd is het aandeel kinderen dat opgroeit in een huishouden met een overig inkomen (inkomen uit werk of een WW-uitkering) gestegen. Dit sluit aan bij de trend die bij minimahuishoudens zichtbaar is.

Tabel 2.2 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens over de periode 2020 - 2022

Inkomensbron	2020		2021		2022	
Participatiewet	200	63%	186	55%	180	51%
Overig	118	37%	152	45%	173	49%
Totaal	318	100%	338	100%	353	100%

Verder valt op dat de huishoudverdeling over de periode 2020 tot 2022 is veranderd. Het aandeel minimakinderen dat opgroeit in een tweeoudergezin neemt toe (2020: 42 procent, 2022: 51 procent), terwijl het aandeel minimakinderen in eenoudergezinnen afneemt. Tot slot heeft twee derde van de minimakinderen een niet-westerse migratieachtergrond (67 procent) en wonen vier op de tien minimakinderen in de wijk Poortugaal Zuid (43 procent).

Tabel 2.3 Huishoudverdeling kinderen in minimahuishoudens over de periode 2020 - 2022

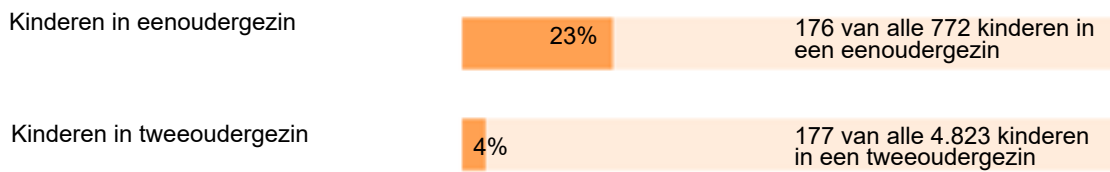
Huishoudtype	2020		2021		2022	
Eenoudergezin	185	58%	180	53%	176	49%
Tweeoudergezin	133	42%	158	47%	177	51%
Totaal	318	100%	338	100%	353	100%

* Over 2020 en 2021 is de doelgroep op 130 procent Wsm niet uitgesplitst. Daarom wordt deze groep alleen voor 2022 weergegeven in tabel 2.1. De vergelijking wordt daarom gedaan op 100 en 120 procent Wsm.

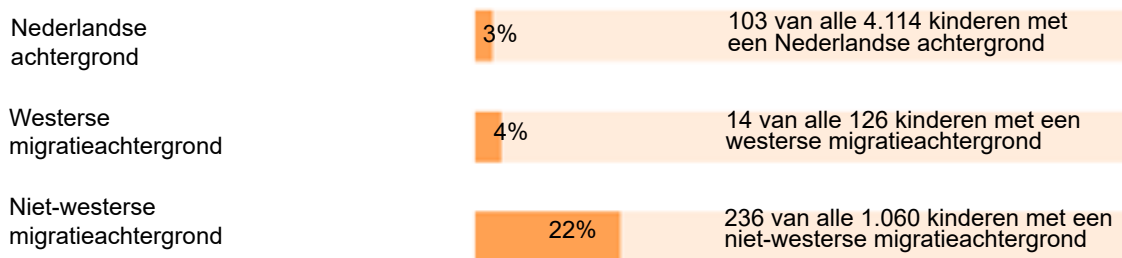
Minimakinderen ten opzichte van alle kinderen: wat valt op?

Sommige kinderen hebben meer kans op opgroeien in armoede dan andere kinderen. In de gemeente Albrandswaard groeien kinderen in een eenoudergezin vaker op in een minimahuishouden dan kinderen uit andere huishoudens: 23 procent van alle minderjarige kinderen in een eenoudergezing woont in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm (zie figuur 2.1). Verder groeien kinderen in huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vaker op in een minimahuishouden dan kinderen met een andere achtergrond.

Figuur 2.1 Aandeel minimakinderen t.o.v. alle kinderen 2022; huishoudtype

Figuur 2.2 Aandeel minimakinderen t.o.v. alle kinderen 2022; achtergrond

3. MINIMAREGELINGEN

- Het bereik van de minimaregelingen ligt in lijn met het landelijk gemiddelde;
- Het bereik van de collectieve zorgverzekering is aanzienlijk gestegen ten opzichte van 2020 en 2021;
- Het kindpakket kent een goed bereik, ook in vergelijking tot andere gemeenten.

Gebruik van de minimaregelingen

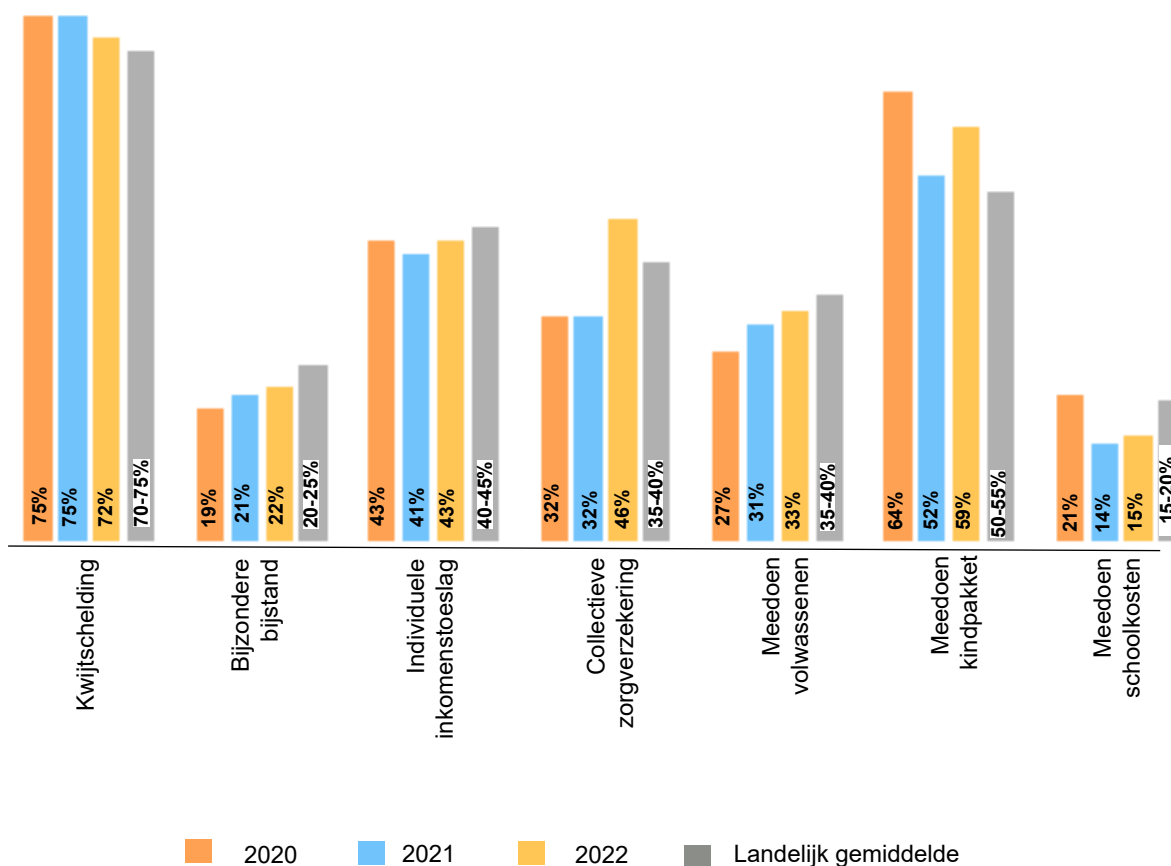
Het gebruik is gemeten over de gehele kalenderjaren 2020, 2021 en 2022.

Tabel 3.1 Gebruik van de minimaregelingen onder minimahuishoudens in aantallen over de periode 2020 - 2022

Regelingen	Gebruik in 2020	Gebruik in 2021	Gebruik in 2022
Kwijtschelding	376 huishoudens	388 huishoudens	347 huishoudens
Bijzondere bijstand	119 huishoudens	131 huishoudens	142 huishoudens
Individuele inkomens toeslag	141 huishoudens	144 huishoudens	151 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	252 huishoudens	253 huishoudens	344 huishoudens
Meedoen Volwassenen	163 huishoudens	195 huishoudens	210 huishoudens
Meedoen Kindpakket	103 huishoudens	98 huishoudens	108 huishoudens
Meedoen Schoolkosten	21 huishoudens	16 huishoudens	17 huishoudens
Gratis OV voor ouderen	161 huishoudens	195 huishoudens	196 huishoudens

Bereik van de minimaregelingen

Het bereik van de verschillende minimaregelingen is berekend door het gebruik van de regeling af te zetten tegen de totale doelgroep (dus inclusief de minima die de gemeente niet in beeld heeft). Daarnaast wordt het bereik van de regeling vergeleken met het gemiddelde bereik in andere vergelijkbare gemeenten (met een inwonertal tot 50.000).

- Het bereik van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen (72 procent) ligt in lijn met het gemiddelde bereik in vergelijkbare gemeenten (70 tot 75 procent);
- Het bereik van de bijzondere bijstand stijgt licht (2020: 19 procent, 2022: 22 procent) en ligt iets onder het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten (ongeveer 25 procent);
- In totaal maakt 43 procent van de langdurige minima gebruik van de individuele inkomenstoelage. Dit aandeel ligt in lijn met het landelijk gemiddelde (40 tot 45 procent) en is stabiel ten opzichte van 2020 en 2021;
- Het gebruik van de collectieve zorgverzekering is aanzienlijk gestegen (2020: 252 huishoudens, 2022: 344 huishoudens). Het bereik is toegenomen tot 46 procent en ligt daarmee boven het bereik dat in vergelijkbare gemeenten gangbaar is (35 tot 40 procent);
- Het bereik van het Meedoenpakket voor volwassenen is gestegen over de periode 2020 tot 2022 en ligt intussen in lijn met het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten (35 tot 40 procent);
- Voor de participatieregelingen voor kinderen geldt dat het bereik tussen 2020 en 2021 een lichte daling heeft gekend (mogelijk corona-effect) en in 2022 weer toeneemt:
  - o Het Meedoen Kindpakket bereikt 59 procent van de doelgroep in 2022. Het bereik ligt hoger dan in vergelijkbare gemeenten waar een bereik van 50 tot 55 procent gangbaar is;
  - o De Meedoenregeling voor schoolkosten heeft een bereik van 15 procent. Dat ligt in lijn met de 15 tot 20 procent in vergelijkbare gemeenten.
- Het gebruik van de gratis OV-regeling voor ouderen is constant gebleven tussen 2021 en 2022. Het bereik van deze regeling is niet vast te stellen.

4. ENERGIETOESLAG

- **6 procent van alle huishoudens heeft gebruikgemaakt van de energietoelage;**
- **Acht op de tien minimahuishoudens maakt gebruik van de energietoelage.**

Huishoudens 2022

Als gevolg van het hoge prijspeil van gas en elektriciteit heeft het Rijk in 2022 de energietoelage geïntroduceerd; een regeling die iedere gemeente kon verstrekken als compensatie voor minimahuishoudens. In de gemeente Albrandswaard konden inwoners aanspraak maken op de energietoelage tot een inkomensgrens van 120 procent Wsm. Voor de energietoelage is er geen vermogenstoets gedaan, deze vermogenstoets wordt wel voor het overige deel van het minimabeleid toegepast. In totaal hebben 680 huishoudens gebruikgemaakt van de energietoelage; dat is 3,2 procent van alle huishoudens in de gemeente Albrandswaard. Niet alle huishoudens die gebruik zouden mogen maken van de energietoelage, hebben dat ook gedaan.

Van deze 680 huishoudens is 65 procent (442 huishoudens) in beeld bij de gemeente als minimahuishouden. Van deze huishoudens is bekend dat zij een inkomen hebben tot 120 procent Wsm en een vermogen hebben dat past binnen de grenzen van de Participatiewet. De overige 35 procent (238 huishoudens) van de gebruikers van de energietoelage heeft (ook) een inkomen tot 120 procent Wsm. Het vermogen ligt echter mogelijk boven de vermogensgrenzen van de Participatiewet, of is onbekend.

Tabel 4.1 Gebruik energietoeslag in 2022

Energietoeslag	2022	
Minimahuishouden tot 120 procent Wsm	442	65%
Overige huishoudens	238	35%
Totaal	680	100%

Kenmerken huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de energietoeslag in beeld

De minimahuishoudens die gebruikmaken van de energietoeslag vormen meestal een alleenstaand huishouden (48 procent), hebben veelal een niet-westerse migratieachtergrond (50 procent) en de helft van deze huishoudens ontvangt een uitkering vanuit de Participatiewet (49 procent). Het betreft bovendien vaak langdurige minima; 81 procent van de minimahuishoudens die gebruikmaken van de energietoeslag moeten al drie jaar of langer rondkomen van een inkomen tot 120 procent Wsm.

5. GEBRUIK EN OVERLAP WMO, SCHULDHULPVERLENING EN JEUGDWET

5.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

In totaal maakten 1.234 huishoudens gebruik van een Wmo-voorziening in de gemeente Albrandswaard in 2022. Over de periode 2020 – 2022 is het totale aantal huishoudens dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening licht gestegen (2020: 1.164 huishoudens en 2022: 1.234 huishoudens).

Minimahuishoudens met een Wmo-voorziening

In de meest recente meting over 2022 zijn 123 huishoudens met een Wmo-voorziening ook bekend als minimahuishouden. Dit betekent dat 23 procent van alle minimahuishoudens (532) gebruikmaken van een Wmo-voorziening; dat ligt onder het gemiddelde van 25 tot 30 procent in vergelijkbare gemeenten. Het aandeel minimahuishoudens met een Wmo-voorziening is licht gedaald over onderzoeksperiode (2020: 26 procent, 2022: 23 procent).

Tabel 5.1 Gebruik Wmo over de periode 2020 - 2022

	2020		2021		2022	
Minimahuishouden met Wmo	133	11%	126	11%	123	10%
Niet-minimahuishouden met Wmo	1.031	89%	1.062	89%	1.111	90%
Totaal	1.164	100%	1.188	100%	1.234	100%

5.2 Schuldhulpverlening

In de gemeente Albrandswaard kregen 30 huishoudens (een vorm van) schuldhulpverlening in 2022. Het totale aantal huishoudens dat gebruikmaakt van schuldhulpverlening fluctueert licht tussen 2020 en 2022. In totaal maakt 0,2 procent van alle huishoudens in de gemeente Albrandswaard gebruik van schuldhulpverlening; dat ligt onder de 0,9 procent die bij vergelijkbare gemeenten gangbaar is.

Minimahuishoudens met schuldhulpverlening

Alle 30 huishoudens die gebruikmaken van schuldhulpverlening zijn bij de gemeente bekend als minimahuishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm (net als in 2020 en 2021). Dit betekent dat 5 procent van alle minimahuishoudens (532) gebruikmaakt van schuldhulpverlening. Dat ligt onder het landelijke gemiddelde van 9 à 10 procent.

Tabel 5.2 Gebruik schuldhulpverlening over de periode 2020 - 2022

	2020		2021		2022	
Minimahuishouden met SHV	29	100%	36	100%	30	100%
Niet-minimahuishouden met SHV	0	0%	0	0%	0	0%
Totaal	29	100%	36	100%	30	100%

5.3 Jeugdwet

De Jeugdwetindicaties worden getoond op twee niveaus: huishoudniveau en kindniveau. Op huishoudniveau gaat het om het aantal huishoudens met kinderen die een Jeugdwetindicatie hebben. Op kindniveau gaat het om het aantal kinderen met een Jeugdwetindicatie.

Jeugdwet op huishoudniveau

In totaal hebben 504 huishoudens ondersteuning gekregen vanuit de Jeugdwet. Zij vormen 11 procent van alle huishoudens in de gemeente Albrandswaard. In de periode 2020 tot 2022 is het aantal huishoudens met een vorm van Jeugdwet gestegen (2020: 468 huishoudens, 2021: 482 huishoudens, 2022: 504 huishoudens). De tabel is weergegeven op de volgende pagina.

Minimahuishoudens met Jeugdwet

In totaal hebben 35 minimahuishoudens één of meerdere kinderen met een indicatie vanuit de Jeugdwet. Het aantal en aandeel minimahuishoudens met een Jeugdwet-indicatie ten opzichte van alle huishoudens met een Jeugdwet-indicatie is de afgelopen drie jaar stabiel gebleven.

Tabel 5.3 Gebruik huishoudens Jeugdwet over de periode 2020 - 2022

	2020		2021		2022	
Minimahuishouden met Jeugdwet	38	8%	36	7%	35	7%
Niet-minimahuishouden met Jeugdwet	430	92%	446	93%	469	93%
Totaal	468	100%	482	100%	504	100%

Jeugdwet op kindniveau

In totaal hebben 580 kinderen gebruikgemaakt van een voorziening vanuit de Jeugdwet; dit vormt 7,8 procent van alle kinderen in de gemeente Albrandswaard. Het aantal en aandeel kinderen met een Jeugdwet-indicatie is in de periode 2020 tot 2022 gestegen (2020: 527 kinderen, 2021: 556 kinderen, 2022: 580 kinderen).

Minimakinderen met Jeugdwet

In totaal wonen 43 kinderen met een Jeugdwet-indicatie in een minimahuishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Het aantal minimakinderen met een Jeugdwetvoorziening is stabiel gebleven (2020: 47 kinderen, 2021: 46 kinderen, 2022: 43 kinderen).

Tabel 5.4 Gebruik Jeugdwet kinderen over de periode 2020 - 2022

	2020		2021		2022	
Minimahuishouden met jeugdwet	47	9%	46	8%	43	7%
Niet-minimahuishouden met jeugdwet	480	91%	510	92%	537	93%
Totaal	527	100%	556	100%	580	100%

6. ZZP'ERS

Zelfstandigen

In de gemeente Albrandswaard zijn 1.600 zzp'ers actief in 2022. In totaal zijn er 10.659 huishoudens in de gemeente Albrandswaard. Vaak is er één zzp'er per huishouden actief, dus als we het aantal zzp'ers afzetten tegen het aantal huishoudens in de gemeente, dan woont in 15 procent van alle huishoudens een zzp'er.

De zzp'ers wonen veelal in een huishouden met kinderen (57 procent tweeoudergezin, 9 procent eenoudergezin) en hebben een Nederlandse achtergrond (66 procent).

Zelfstandigen in minimahuishoudens

In totaal behoren 39 zzp'ers tot de minimadoelgroep met een inkomen tot 120 procent Wsm; 2,4 procent van alle zzp'ers in de gemeente. Het aandeel zzp'ers met een inkomen tot 120 procent Wsm is licht gestegen ten opzichte van 2021 (29 zzp'ers, 1,8 procent).

De zzp'ers met een inkomen tot 120 procent Wsm wonen veelal in een huishouden met kinderen (44 procent tweeoudergezin, 21 procent eenoudergezin). De meeste zzp'ers zijn tussen de 45 en 66 jaar oud (54 procent) en hebben een niet-westerse migratieachtergrond (49 procent).

Tabel 6.1 Zzp'ers over de periode 2020 - 2022

	2021		2022	
Zzp'ers met inkomen tot 120% Wsm	29	1,8%	39	2,4%
Overige zzp'ers	1.624	98,2%	1.561	97,6%
Totaal	1.653	100%	1.600	100%

**INKOMENS EFFECTRAPPORTAGE
GEMEENTE ALBRANDSWAARD 2023
(2-METING)**

Inkomens Effect Rapportage Gemeente Albrandswaard 2023

Een onderzoek naar de effecten van het armoedebeleid op de inkomenspositie van minimahuishoudens in de gemeente Albrandswaard.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Albrandswaard

Datum

Juli 2023

Auteurs

Michelle Ellens

Jitske Kooistra – van der Wijk

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5

9723 JC Groningen

050 - 5252473

contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ B.V.. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veeelvoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V..

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Onderzoeksmethodiek	4
1.1. Huishoudens en inkomensgrenzen	4
1.2. Inkomensbronnen	4
1.3. Gemeentelijke minimaregelingen	4
1.4. Uitgaven	5
1.5. Vrije bestedingen	5
1.6. Aannames	5
1.7. Tegemoetkoming in de energiekosten	6
2. De inkomenseffecten.....	7
2.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid.....	7
2.2. Opbouw maandelijkse gemeentelijke bijdrage per huishoudtype	8
2.3. Het maandelijks vrij te besteden budget verschilt per huishoudtype.....	10
2.4. Werken vanuit de bijstand loont altijd	13
3. Bevindingen.....	18
Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen	21
Bijlage 2. Opbouw totaal inkomen 100 tot 140% Wsm	22
Bijlage 3. Financieel maandoverzicht.....	24

Inleiding

De gemeente Albrandswaard heeft een breed pakket aan gemeentelijke minimaregelingen en is benieuwd naar het effect van deze regelingen op de inkomens van minimahuishoudens. Tevens is de gemeente ook geïnteresseerd in de effecten van de gemeentelijke en de landelijke regelingen tezamen op de inkomens. Dit vanuit de visie dat werken moet lonen. Het minimabeleid is voor gemeenten voortdurend een relevant beleidsthema. Gezien de hoge vaste lasten en met name de hoge energieprijzen is het thema zeer actueel. De centrale onderzoeksvraag luidt: wat zijn de effecten van het landelijke en lokale beleid op de inkomens van de minima en in welke situatie(s) treedt er een armoedeval op?

De Inkomens effectrapportage biedt inzicht in de actuele financiële positie van minimahuishoudens en in de mate waarin het huidige (lokale) beleid een bijdrage daaraan levert. De resultaten geven de gemeente daarnaast de mogelijkheid om te anticiperen.

De centrale onderzoeksvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

- Hoe hoog is de maximale bijdrage van de gemeente en van het Rijk voor minimahuishoudens?
- Hoeveel geld houden minimahuishoudens per maand over (of komen zij tekort) voor het doen van vrije bestedingen?
- Wat is het financiële effect van inkomensverhoging door vanuit de bijstand aan het werk te gaan: is er sprake van een armoedeval?

Opzet van het onderzoek

We berekenen voor zes verschillende huishoudtypen met zes verschillende inkomensniveaus¹ ten opzichte van het Wettelijk sociaal minimum, de effecten van het wegvallen van gemeentelijke regelingen en dalen van landelijke toeslagen bij een stijgend inkomen, oftewel de inkomenseffecten.

Daarvoor is per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand. Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype de inkomsten bepaald. De gemeentelijke regelingen worden hiervoor omgezet in een maandbedrag. Voor de vaste uitgaven gaan wij uit van cijfers en normen van het Nibud². Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruikgemaakt van lokale tarieven (zoals huur en waterschapsbelasting).

Beleidswijzigingen ten opzichte van 2022

De sterk stijgende energieprijzen in 2022 hebben het Rijk doen besluiten om een eenmalige energietoeslag uit te keren. In de gemeente Albrandswaard is deze toeslag aan te vragen door inwoners met een inkomen tot en met 120 procent Wsm. Het ging in de 1-meting over 2022 om een bedrag van € 800 per huishouden. In deze 2-meting over 2023 gaat het om een bedrag van € 1.300 per huishouden.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de onderzoeksmethodiek nader toegelicht. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 de inkomenseffecten van zowel de landelijke als de lokale inkomensondersteunende regelingen beschreven. In hoofdstuk 3 komen de belangrijkste bevindingen aan bod.

Het rapport wordt afgesloten met een drietal bijlagen. In bijlage 1 staat een overzicht met de minimaregelingen in de gemeente Albrandswaard en de daar bijbehorende voorwaarden en bedragen. In bijlage 2 staat per huishoudtype de opbouw van het totale inkomen bij een

---

¹ 100, 110, 120, 130 en 140 procent van het wettelijk sociaal minimum (wsm). Daarnaast wordt een langdurige minimasituatie doorgerekend waarbij huishoudens al drie jaar of langer van een inkomen op 100 procent Wsm moeten rondkomen.

² Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens.

inkomensniveau tussen de 100 en 140 procent Wsm. In de laatste bijlage, bijlage 3, staat het financieel maandoverzicht per huishoudtype weergegeven.

1. Onderzoeksmethodiek

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden voor de Inkomens Effectrapportage.

1.1. Huishoudens en inkomensgrenzen

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2023 voor de volgende 6 huishoudtypen:

Niet AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- paar zonder kinderen;
- alleenstaande ouder met twee kinderen (8 en 13 jaar)
- paar (twee volwassenen) met twee kinderen (8 en 13 jaar).

AOW-gerechtigden:

- alleenstaande;
- paar (twee volwassenen).

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120, 130 en 140 procent Wsm.

1.2. Inkomensbronnen

Het totaal inkomen van de minimahuishoudens is opgebouwd uit het netto-inkomen, de gemeentelijke regelingen en diverse toeslagen van het Rijk. Specifiek gaat het om de volgende categorieën:

- netto-inkomen inclusief vakantietoeslag³;
- bijdrage Rijk:
  - huurtoeslag;
  - zorgtoeslag
  - kinderbijslag;
  - kindgebonden budget;
  - combinatiekorting.
- gemeentelijke minimaregelingen.

1.3. Gemeentelijke minimaregelingen

In de onderstaande tabel volgt een overzicht van de gemeentelijke minimaregelingen in 2023. In bijlage 1 worden deze regelingen verder toegelicht.

Tabel 1.3.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Albrandswaard

Regeling	Inkomensgrens
Kwijtschelding	100% Wsm
Collectieve zorgverzekering	130% Wsm
Individuele inkomenstoelage	Drie jaar of langer op 120% Wsm
Meedoen: Volwassenen	120% Wsm
Meedoen: Kindpakket	120% Wsm
Meedoen: Schoolkosten	120% Wsm
Energietoelage	120% Wsm
Gratis OV voor ouderen	120% Wsm
Tegemoetkoming eigen risico zorgkosten	120% Wsm
Niet meegenomen in berekeningen:	
Bijzondere bijstand	120% Wsm
Studietoelage	Situatieafhankelijk

³ De hoogte van de bijstandsuitkeringen die vanuit de Participatiewet worden verstrekt, wijzigt per 1 juli 2023. Huishoudens kunnen aanspraak maken op een hogere uitkering. Dit is niet verwerkt in deze inkomenseffect rapportage omdat het onderzoek al was afgerond voor de wijzigingsdatum.

Niet meegenomen regelingen

Een aantal regelingen wordt niet meegenomen in de berekeningen en begrotingen. In de meeste gevallen gaat het om een regeling die een beperkte doelgroep heeft of niet ieder jaar wordt toegekend. Hieronder staat beschreven wat de precieze reden is dat de regeling niet is meegenomen.

- Bijzondere bijstand (voor energiekosten) is niet meegenomen in de berekeningen omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voorkomt.
- De studietoeslag is eveneens niet doorgerekend in de financiële overzichten. Deze regeling kent een specifieke doelgroep; namelijk studenten met een lichamelijke of psychische beperking, waarbij het niet mogelijk is dat zij naast hun studie werken. In deze inkomenseffect rapportage is geen huishouden opgenomen waarbij deze regeling van toepassing is.

1.4. Uitgaven

De uitgaven zijn gecategoriseerd naar:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Voorbeelden zijn huur, energiekosten⁴ en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke;
- werkgerelateerde uitgaven. Dit zijn uitgaven die gemaakt worden als een persoon werkt. Voorbeelden zijn de kosten van woon-werkverkeer en werkkleding.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur en lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke berekeningen van het Nibud. De normbedragen staan per huishoudtype in het financieel maandoverzicht in de bijlage. We benadrukken dat het bij alle posten gaat om de basale uitgaven en dat de normbedragen gemiddelden betreffen. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks minder uitgeeft dan de normbedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden minder geld per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven.

1.5. Vrije bestedingen

Het budget dat overblijft is vrij besteedbaar en kan worden uitgegeven aan sociale en recreatieve activiteiten. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag, dat is terug te vinden in de begrotingen in bijlage 3.

1.6. Aannames

Voor de inkomsten en uitgaven doen we de volgende aannames:

- De huishoudens maken van alle regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag.
- Bij de inkomenseffecten wordt uitgegaan van gemiddelden. Dit betekent ook dat een ongunstige situatie, bijvoorbeeld een hogere huurprijs of een slecht geïsoleerd huis, direct gevolgen kan hebben voor de inkomenseffecten zoals in dit rapport zijn weergegeven.
- Het vermogen van de huishoudens ligt binnen de grenzen van de Participatiewet. Daarom gaan we er ook vanuit dat iedereen in een huurwoning woont en niet in een koopwoning omdat een koopwoning tot een te hoog vermogen zou kunnen leiden om gebruik te mogen maken van de voorzieningen vanuit de Participatiewet. We gaan uit

---

⁴ Kosten gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Essent (Stroom en Gas Zeker, 3 jaar), de kosten voor water op de tarieven van WMD. Heffingskortingen zijn in de maandprijs verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud.

van € 616 kale huur per maand voor een alleenstaande en € 660 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden. Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid over de gemeente Albrandswaard.

- Alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. We gaan ervan uit dat alleenstaande ouders met inkomens tegen 110 en 120 procent Wsm gebruik maken van twee dagdelen van 4 uur BSO per week. Alleenstaande ouders met een inkomen van 130 of 140 procent Wsm maken gebruik van respectievelijk drie of vier dagdelen BSO per week. Dit alles tegen een tarief van € 8,73 (gemiddelde uurtarief in 2023).
- Bij een paar met twee kinderen en een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen. Dit is eveneens waarom een paar met kinderen geen combinatiekorting krijgt bij werkaanvaarding.
- De gemeente Albrandswaard biedt twee collectieve zorgverzekeringen aan: CZ en DSW. De meeste mensen sluiten een collectieve zorgverzekering af via CZ met een aanvullende verzekering. Deze premie (Zorg-op-maatpolis met aanvullende verzekering 'Gemeenten Extra') wordt daarom doorgerekend in deze rapportage⁵.
- Huishoudens die (op basis van hun inkomen) geen gebruik kunnen maken van de collectieve zorgverzekering van de gemeente, maken een eigen keuze uit verschillende zorgverzekeraars. Op basis van standaard zorgverzekeringen⁶ bij zes grote zorgverzekeraars is daarvoor een gemiddelde prijs berekend van € 154 per polis.
- De gemeente Albrandswaard biedt een tegemoetkoming aan voor het wettelijke eigen risico van de zorgverzekering. De bijdrage is maximaal € 200 per jaar. In deze inkomenseffect rapportage geldt de aannahme dan minima (minstens) € 200 aan zorgkosten maken die uit hun eigen risico betaald dienen te worden.
- De afvalstoffenheffing kent een vast en een variabel onderdeel. Voor de vaste kosten is kwijtschelding mogelijk, voor het variabele deel niet. De variabele kosten worden per huishoudtype bepaald⁷.
- Huishoudens in de bijstand werken niet, en hebben daarom geen werkgerelateerde kosten. Bij een inkomen vanaf 110 procent Wsm werkt één persoon in het huishouden, en is er wel sprake van deze kosten.

1.7. Tegemoetkoming in de energiekosten

Wegens sterk stijgende energiekosten heeft het Rijk in 2022 een energietoeslag geïntroduceerd. Hiervoor is een bedrag van € 1.300 per huishouden gereserveerd waarbij de gemeente de precieze beleidskaders zelf mag vaststellen⁸. De gemeente Albrandswaard heeft besloten de energietoeslag in 2023 opnieuw te verstrekken aan huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm.

Het is belangrijk om hierbij te realiseren dat deze toeslag niet een blijvende vergoeding is. In de figuren is te zien dat de invloed van de energietoeslag relatief groot is (€ 108 per maand). Op het moment dat de energietoeslag wegvalt, kan dat beduidende invloed hebben voor de inkomenssituatie van de huishoudens.

⁵ Daarbij wordt geen extra aanvullend pakket gekozen voor AOW'ers hoewel zij mogelijk extra zorgkosten hebben. AOW-gerechtigden blijken namelijk ook vooral voor de Zorg-op-maatpolis met Gemeenten Extra als aanvullende verzekering te kiezen.

⁶ Een basisverzekering met het laagste eigen risico, een aanvullende verzekering waarbij 9 fysiotherapie behandelingen worden verzekerd en een basis tandartsverzekering. Het eigen risico wordt hierbij niet vergoed.

⁷ Hierbij houden we een gemiddelde aan van 35 afvalzakken per persoon (twee stortingen per drie weken). Dit wordt verrekend naar rato van de omvang van het huishouden.

⁸ Ten tijde van het schrijven van het rapport in 2022, was vastgesteld om een bedrag van € 800 per huishouden uit te keren voor de energietoeslag. Later in het jaar 2022 is door het Rijk besloten om dit bedrag te verhogen naar € 1.300 per huishouden.

2. De inkomenseffecten

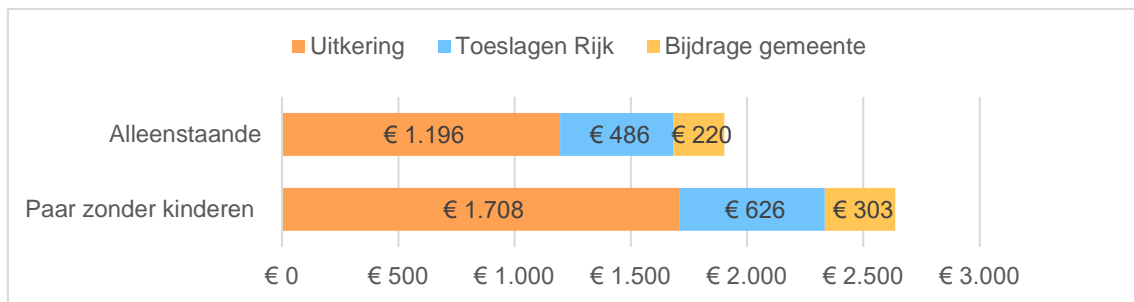
In dit hoofdstuk staan de inkomenseffecten.

2.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid

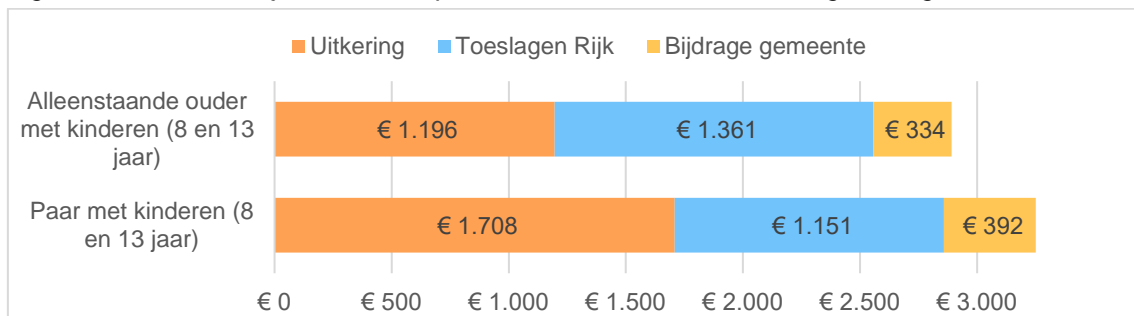
Minima met een inkomen op bijstandsniveau maken aanspraak op landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Het totale bedrag uit de landelijke toeslagen is veel groter dan het totale bedrag uit de gemeentelijke regelingen. In onderstaande figuren wordt de opbouw van het maandelijks totaal inkomen bij een inkomen van 100 procent Wsm per huishoudtype weergegeven. Daarin is ook duidelijk te zien dat gezinnen met kinderen een flink hoger bedrag aan landelijke toeslagen kunnen ontvangen dan huishoudens zonder kinderen.

Als voorbeeld: een alleenstaande ontvangt maandelijks € 1.196 als uitkering (inclusief vakantietoeslag). Als hij gebruikmaakt van alle landelijke toeslagen, ontvangt hij daar maandelijks € 486 voor. Daarnaast kan hij maximaal € 220 aan gemeentelijke regelingen ontvangen als hij gebruikmaakt van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, de collectieve zorgverzekering, de meedoenregeling voor volwassenen, de tegemoetkoming in het wettelijke eigen risico en de energietoeslag.

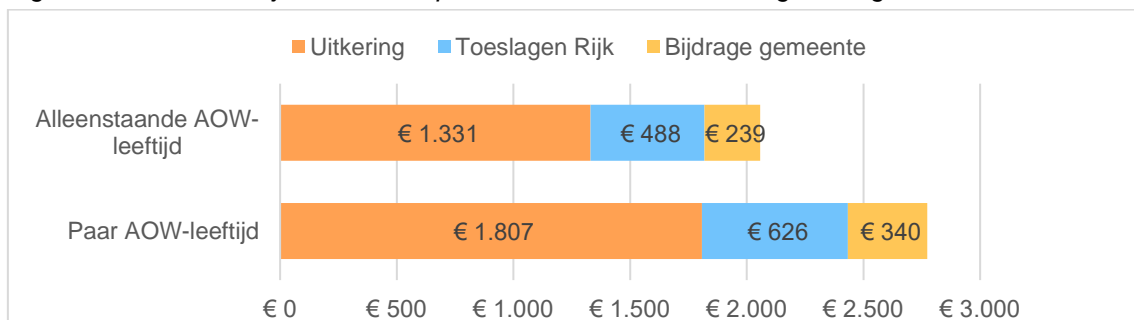
Figuur 2.1.1. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 2.1.2. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met 2 kinderen

Figuur 2.1.3. Maandelijks inkomen op 100% Wsm, minima AOW-gerechtigd

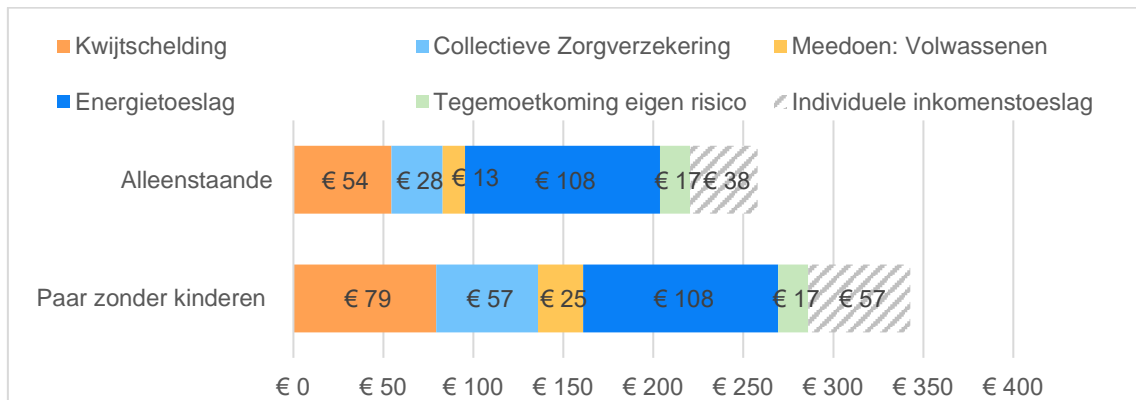
2.2. Opbouw maandelijkse gemeentelijke bijdrage per huishoudtype

Uit de vorige paragraaf blijkt dat de (maximale) maandelijkse gemeentelijke bijdrage verschilt per huishoudtype. Hieronder geven we per huishoudtype de opbouw van het totale bedrag aan gemeentelijke regelingen weer – eerst voor minima met een inkomen van 100 procent Wsm, daarna voor minima met een inkomen van 110 procent Wsm. Daarin geven we ook het bedrag van de individuele inkomensvoetstuk weer. In de rest van het rapport wordt deze regeling buiten beschouwing gelaten omdat alleen minima die drie jaar of langer een minimuminkomen hebben recht op deze regeling hebben.

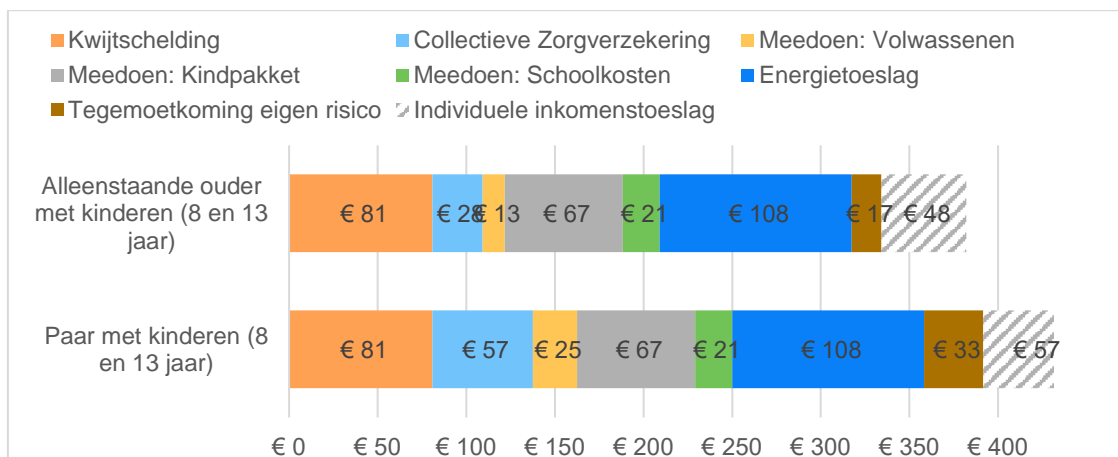
2.2.1. Opbouw maximale gemeentelijke bijdrage per maand op 100% Wsm

Als voorbeeld: een alleenstaande ontvangt maandelijks (maximaal) € 54 voor de kwijtschelding, € 28 voor de collectieve zorgverzekering, € 13 voor de Meedoenregeling voor volwassenen, € 108 voor de energietoeslag en € 17 als tegemoetkoming voor het wettelijke eigen risico van de zorgkosten. In totaal ontvangt hij dan € 220 per maand vanuit de gemeentelijke regelingen. Als hij al drie jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau heeft, krijgt hij daar bovenop nog € 38 voor de Individuele inkomensvoetstuk. In totaal ontvangt hij dan maandelijks € 258 vanuit de gemeente.

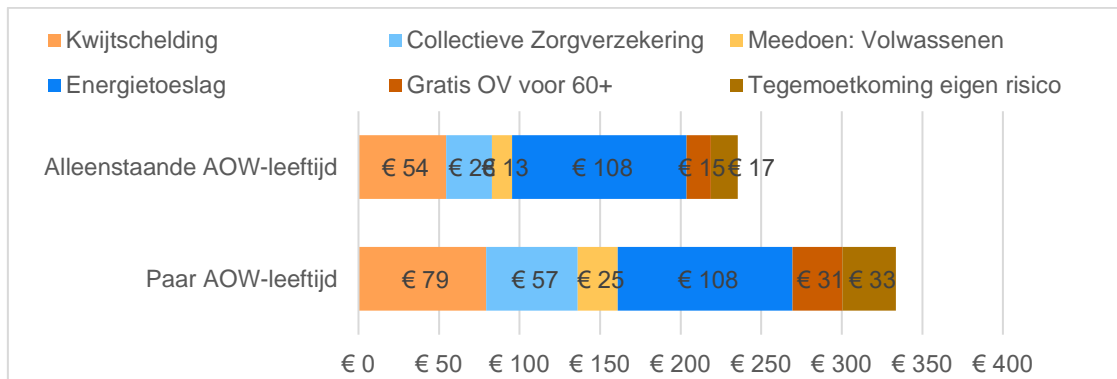
Figuur 2.2.1. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

Figuur 2.2.2. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met 2 kinderen

Figuur 2.2.3. Maandelijks bedrag per regeling op 100% Wsm, minima AOW-gerechtigd

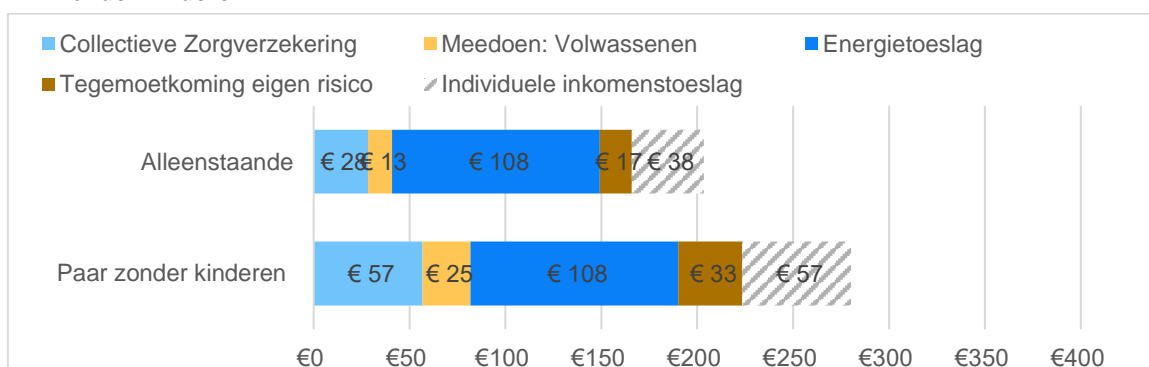

2.2.2. Opbouw maximale gemeentelijke bijdrage per maand op 110% Wsm

Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm vervalt het recht op de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in de gemeente Albrandswaard. Bij een inkomensniveau van 120 procent Wsm vervallen de individuele inkomensvoetstuk voor langdurige minima, meedoenregelingen, tegemoetkoming eigen risico, energietoeslag en gratis openbaar vervoer voor AOW-gerechtigden. Huishoudens kunnen tot een inkomensniveau van 130 procent Wsm gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering. In onderstaande grafieken wordt de opbouw van de (maximale) gemeentelijke bijdrage bij een inkomen van 110 procent Wsm per huishouden beschreven; dit is een interessante vergelijking omdat huishoudens tussen 100 en 110 procent Wsm gaan werken.

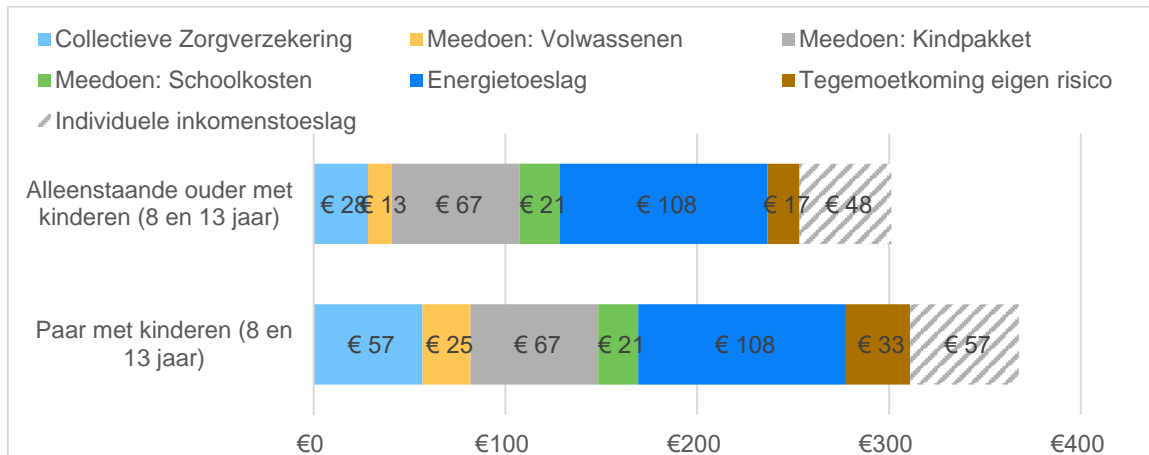
Als voorbeeld: een alleenstaande met een inkomen van 110 procent Wsm ontvang maandelijks (maximaal) € 204 uit de gemeentelijke regelingen. Dit bedrag bestaat uit € 28 voor de collectieve zorgverzekering, € 13 voor de meedoenregeling voor volwassenen, € 108 voor de energietoeslag, € 17 als tegemoetkoming voor het eigen risico. Bij een langdurig minimuminkomen (drie jaar of langer) ontvangt hij € 38 als individuele inkomensvoetstuk. Dit is in totaal € 16 minder dan wanneer hij een inkomen op bijstandsniveau heeft (zie figuur 2.2.1).

Figuur 2.2.1. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd zonder kinderen

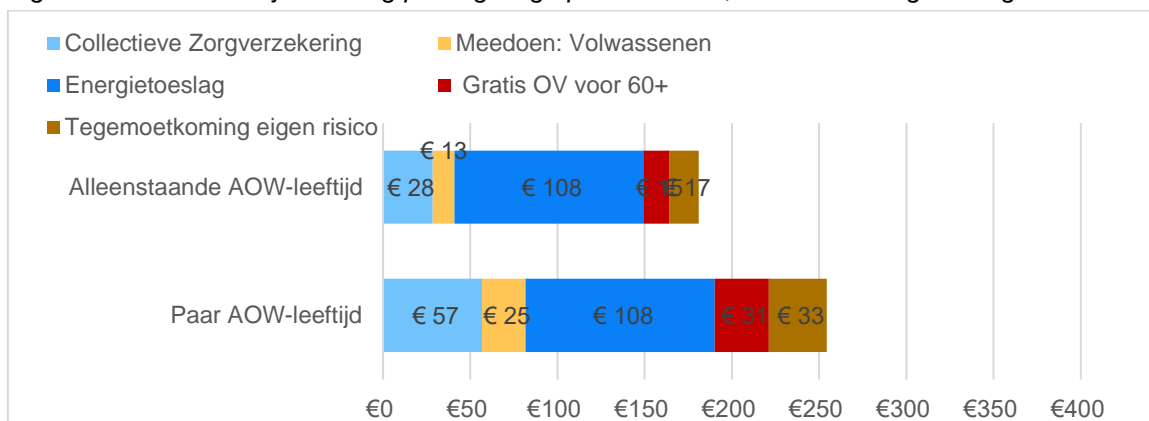

Figuur 2.2.2. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima niet AOW-gerechtigd met 2 kinderen

Figuur 2.2.3. Maandelijks bedrag per regeling op 110% Wsm, minima AOW-gerechtigd

2.3. Het maandelijks vrij te besteden budget verschilt per huishoudtype

Alle minimahuishoudens houden door de gemeentelijke regelingen (meer) geld over voor het doen van vrije bestedingen (bedoeld voor sociale participatie). Dit is het geld dat maandelijks overblijft na aftrek van alle vaste lasten, huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven. Per huishoudtype en inkomen verschilt het bedrag dat overblijft voor vrije bestedingen aanzienlijk. Het budget dat huishoudens nodig hebben voor, of zullen uitgeven aan vrije bestedingen verschilt ook per huishoudtype. Een paar met kinderen zal daar meer aan (willen) uitgeven dan een alleenstaande. In bijlage 3 staat per huishoudtype het normbudget voor vrije bestedingen. Uiteraard zal iemand die nauwelijks geld meer over heeft, dat niet per se daaraan besteden. Dit normbedrag is afkomstig van het Nibud.

Duiding vrij besteedbaar budget

Het vrij besteedbaar budget is bedoeld voor sociale participatie (een krant, abonnement, dagje uit, op bezoek gaan et cetera). Dat huishoudens in de plus staan betekent niet direct dat huishoudens ook op een minimaal niveau sociaal kunnen participeren. Een alleenstaande zonder kinderen heeft volgens het Nibud € 110 nodig voor minimale sociale participatie (zie bijlage 3). In Figuur 2.3.1. is te zien dat er op bijstandsniveau zonder de gemeentelijke bijdragen niet voldoende budget is voor vrije bestedingen, een alleenstaande heeft dan namelijk een budget van € 57. Indien de alleenstaande gebruik maakt van alle gemeentelijke regelingen is er (€ 57 + € 220 =) € 277 beschikbaar voor vrije bestedingen. Een alleenstaande zonder kinderen heeft dan voldoende budget voor sociale participatie.

In onderstaande figuren staat per huishoudtype het budget dat zij overhouden voor vrije besteding weergegeven, opgesplitst in wat zij zonder de gemeentelijke regelingen zouden overhouden en wat

de gemeentelijke regelingen toevoegen aan het vrij besteedbaar budget. De meeste huishoudtypen houden bij ieder hoger inkomen ook telkens een groter bedrag over voor het doen van vrije bestedingen.

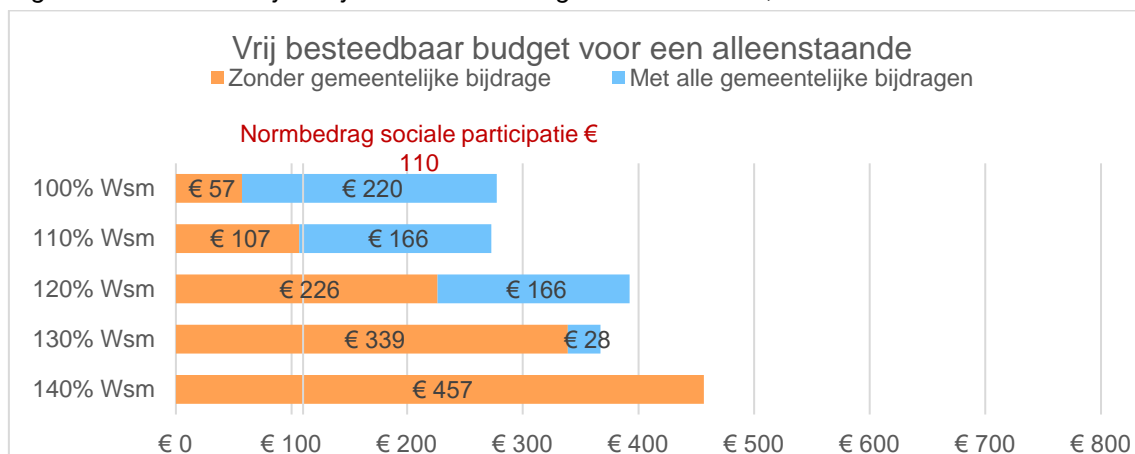
Minima zonder kinderen

Minimahuishoudens zonder kinderen zijn bij een inkomen tot 110 procent Wsm afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om voldoende budget voor sociale participatie te hebben: als zij geen gebruikmaken van de regelingen hebben zij weliswaar geld over voor vrije bestedingen, maar dit is minder dan zij hier volgens de Nibud norm voor nodig hebben. Bij een inkomen vanaf 120 procent Wsm hebben huishoudens zonder kinderen ook zonder de gemeentelijke bijdragen voldoende geld over om aan deze norm te voldoen.

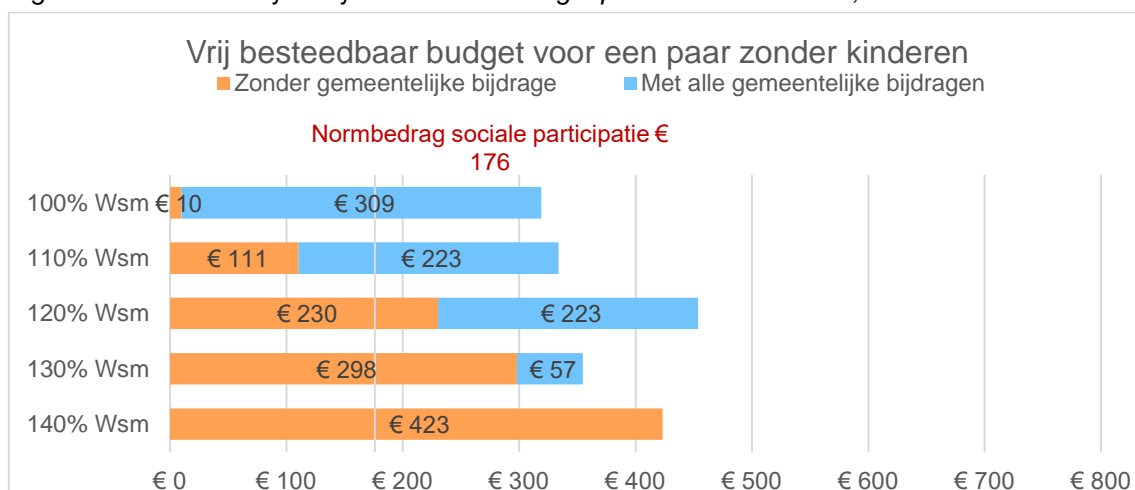
Alleenstaanden ervaren een kleine terugval in hun vrij besteedbare budget tussen 120 en 130 procent Wsm (- € 25) door het wegvallen van bijna alle gemeentelijke regelingen. Alleenstaanden hebben verder bij iedere (in deze rapportage opgenomen) inkomensstijging een groter budget voor vrije bestedingen.

Paren zonder kinderen hebben te maken met een terugval in hun vrij besteedbare budget boven een inkomensniveau van 120 procent Wsm; bij een inkomensniveau van 130 en 140 procent Wsm minder vrij besteedbaar budget. Op een inkomensniveau van 130 procent Wsm gaat om een daling van € 98 ten opzichte van 120 procent Wsm. Bij een inkomensniveau van 140 procent Wsm is er sprake van een daling van € 30 ten opzichte van 120 procent Wsm. Dit is te verklaren door dalende toeslagen vanuit het Rijk en het vervallen van het recht op gemeentelijke regelingen. De inkomensstijging die tegelijkertijd plaatsvindt, kan dit niet compenseren.

Figuur 2.3.1. Maandelijks vrij besteedbaar budget alleenstaande, niet-AOW

Figuur 2.3.2. Maandelijks vrij besteedbaar budget paar zonder kinderen, niet-AOW

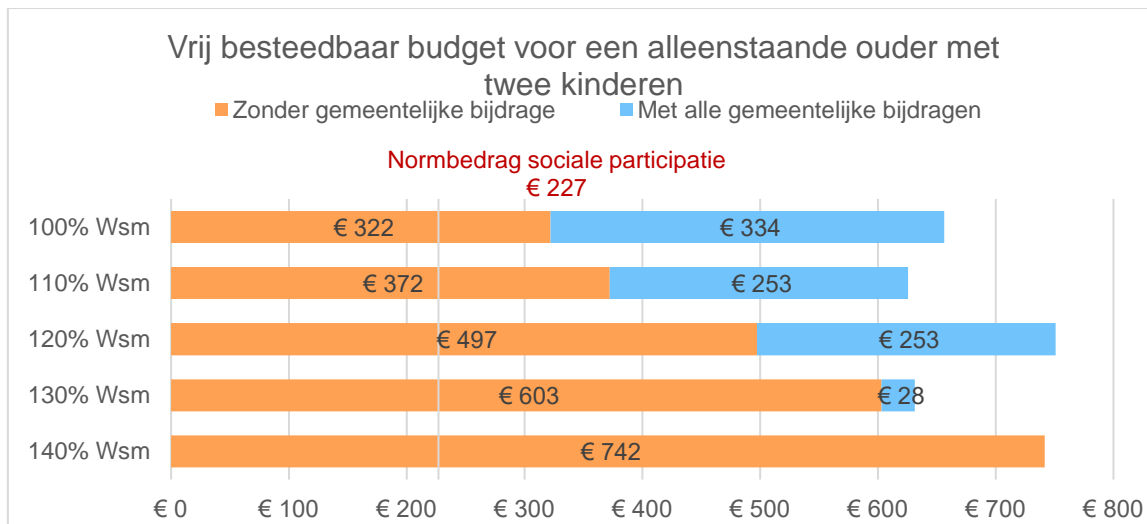
Minima met kinderen

Van de twee huishoudtypes met kinderen in dit onderzoek hebben alleenstaande ouders met op ieder inkomensniveau het meeste budget voor vrije bestedingen dan ouderparen. Alleenstaande ouders hebben langer recht op hetzelfde bedrag aan landelijke toeslagen (zie paragraaf 2.1) dan paren met kinderen. Ouderparen zijn op een inkomensniveau van 100 en 110 procent Wsm afhankelijk van de gemeentelijke regelingen om voldoende vrij besteedbaar budget te hebben om aan de Nibud norm te voldoen voor minima sociale participatie.

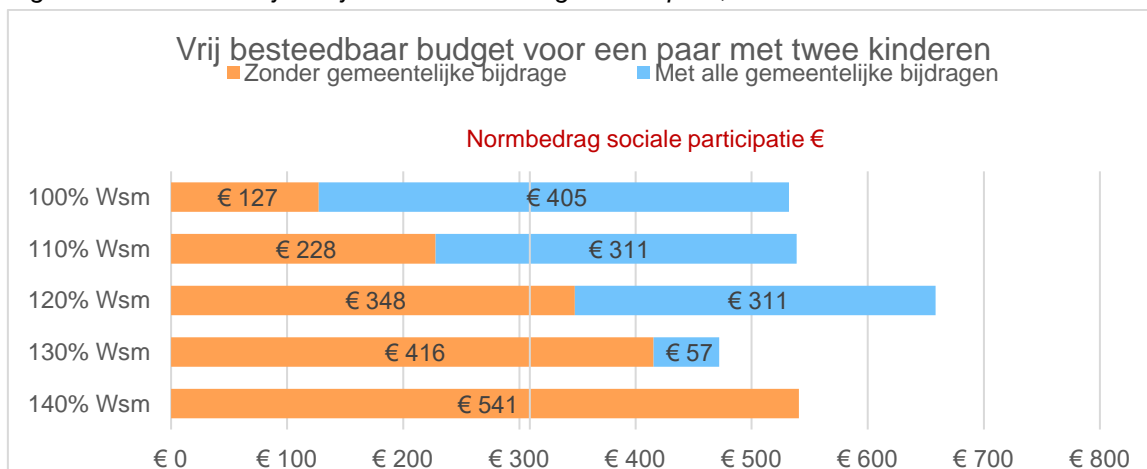
Alleenstaande ouders hebben te maken met een kleine terugval in hun vrij besteedbaar budget tussen 100 en 110 procent Wsm omdat op dat moment het recht op de kwijtschelding van gemeentelijke belasting vervalt.

Verder hebben zowel alleenstaande ouders als ouderparen te maken met een terugval in hun vrij besteedbaar budget boven een inkomensniveau van 120 procent Wsm. Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van de gemeentelijke regelingen en dit wordt niet voldoende gecompenseerd door de inkomensstijging. Vanaf een inkomensniveau van 140 procent Wsm zet een stijgende lijn in, maar ook dan hebben huishoudtypen minder vrij besteedbaar budget dan op 120 procent Wsm.

Figuur 2.3.3. Maandelijks vrij besteedbaar budget alleenstaande ouder, niet-AOW

Figuur 2.3.4. Maandelijks vrij besteedbaar budget ouderpaar, niet-AOW

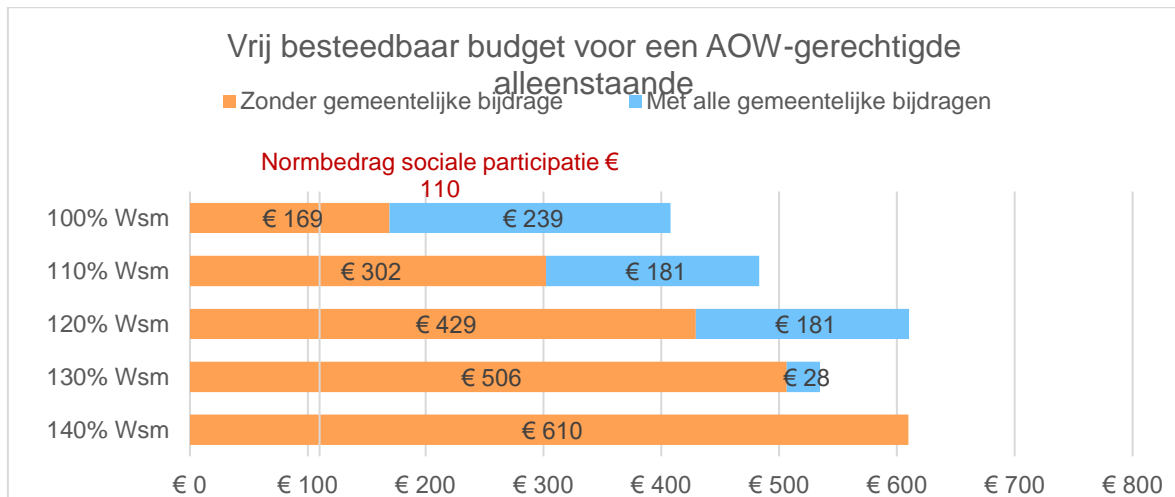
AOW'ers

Alleenstaanden van de AOW-gerechtigde leeftijd zijn niet afhankelijk van de gemeentelijke regelingen om voldoende budget te hebben voor sociale participatie. Voor AOW-gerechtigde

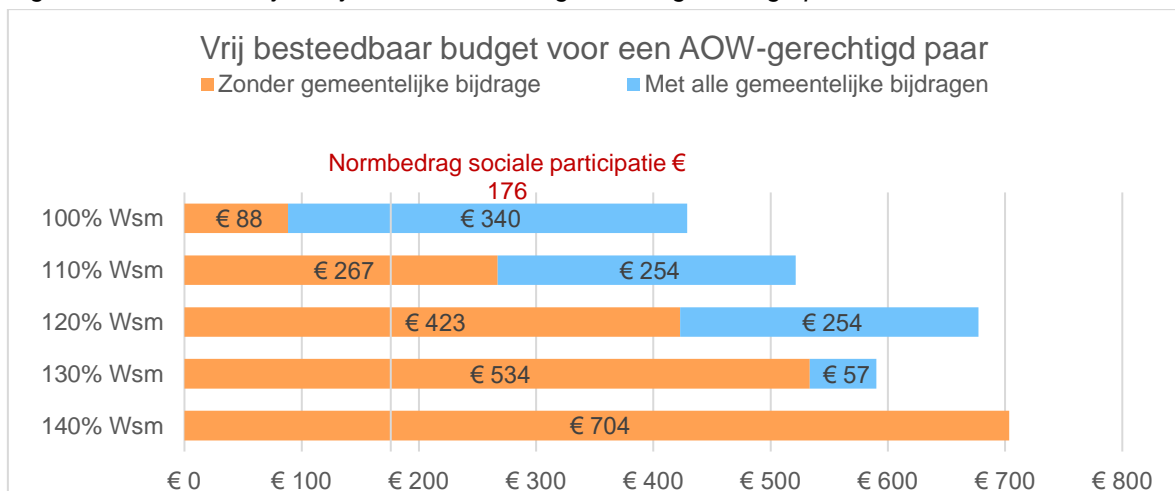
paren met een inkomen van 100 procent Wsm zijn de gemeentelijke regelingen echter noodzakelijk om voldoende vrij besteedbaar budget te hebben. Verder is te zien dat alleenstaanden onderaan de streep vaak meer, of nagenoeg evenveel, geld overhouden als paren.

Zowel alleenstaanden als paren van de AOW-gerechtigde leeftijd krijgen te maken met een terugval in hun budget voor vrije bestedingen boven een inkomensniveau van 120 procent Wsm, als gevolg van het dalen van de huurtoeslag en het wegvallen van gemeentelijke regelingen.

Figuur 2.3.5. Maandelijks vrij besteedbaar budget AOW-gerechtigde alleenstaande

Figuur 2.3.6. Maandelijks vrij besteedbaar budget AOW-gerechtigd paar

2.4. Werken vanuit de bijstand loont altijd

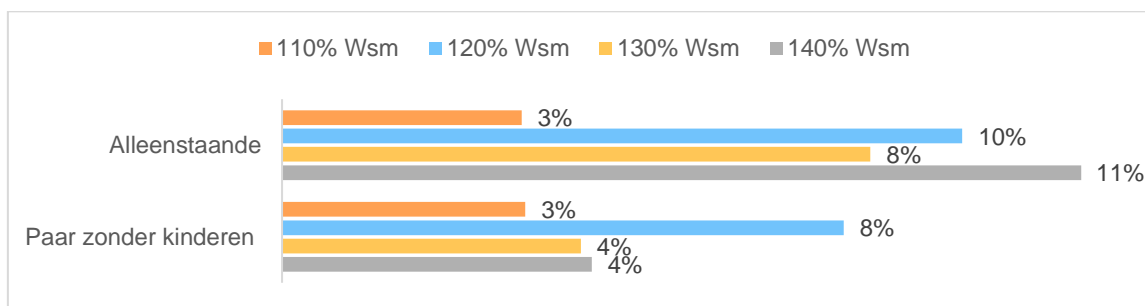
Een hoger inkomen leidt voor alle huishoudtypen in de gemeente Albrandswaard altijd tot een hoger totaal inkomen dan in de bijstandssituatie. Echter, voor de meeste huishoudens nemen de bijdragen van het Rijk en de gemeente af wanneer het inkomen stijgt. Dit zorgt ervoor dat het totaal inkomen van een huishouden niet altijd evenveel stijgt ondanks dat het loon hoger wordt. Hieronder geven we de inkomensvoortgang bij werkaanvaarding vanuit de bijstandssituatie tot een inkomen van maximaal 140 procent Wsm weer per huishoudtype. Daarna leggen we de inkomensvoortgang per inkomensniveau uit aan de hand van twee casussen. In bijlage 2 worden al deze inkomens per huishoudtype uitgesplitst naar inkomenssoort waarmee visueel wordt weergegeven waarom het totaal inkomen stijgt of daalt.

Huishoudens zonder kinderen

Alleenstaanden en paren zonder kinderen gaan er bij ieder hoger inkomen (tot 140 procent Wsm) telkens op vooruit ten opzichte van de bijstand. Toch krijgen alleenstaanden te maken met een demping van hun inkomensgroei, als hun inkomen stijgt van 120 tot 130 procent Wsm; de stijging in loon kan het wegvallen van de gemeentelijke regelingen niet voldoende compenseren. Het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 140 procent Wsm is daarentegen weer gestegen en is ook hoger dan de voorgaande inkomensgrenzen.

Ook paren zonder kinderen krijgen te maken met een demping van hun procentuele inkomensgroei, als gevolg van dalende toeslagen van het Rijk en wegvallende gemeentelijke regelingen. Bij een inkomensniveau tussen 120 en 130 procent Wsm vallen paren terug in het totale inkomen (- € 99). Bij 140 procent Wsm stijgt het totale inkomen licht (+ € 5), maar dit ligt nog onder het totale inkomen bij 120 procent Wsm.

Figuur 2.4.1. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding, huishoudens zonder kinderen

Tabel 2.4.1 Inkomensvoortgang bij werkaanvaarding, huishoudens zonder kinderen

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande						
100% Wsm	1.196	486	220	1.902		
110% Wsm	1.315	486	166	1.967	65	3%
120% Wsm	1.435	486	166	2.087	185	10%
130% Wsm	1.554	479	28	2.062	160	8%
140% Wsm	1.674	445	0	2.119	217	11%
Paar zonder kinderen						
100% Wsm	1.708	626	303	2.637		
110% Wsm	1.879	626	223	2.728	92	3%
120% Wsm	2.050	575	223	2.848	211	8%
130% Wsm	2.221	472	57	2.749	112	4%
140% Wsm	2.391	362	0	2.753	117	4%

Alleenstaande ouders

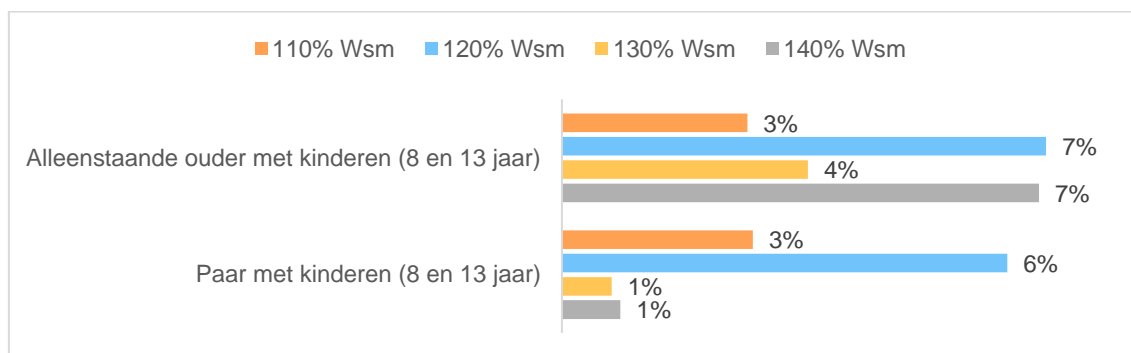
Alleenstaande ouders hebben bij ieder hoger loon ook telkens een hoger totaal inkomen dan in de bijstand. Voor alleenstaande ouders neemt de bijdrage vanuit het Rijk niet af bij een hoger loon, maar neemt zelfs toe vanwege de combinatiekorting. Alleenstaande ouders ervaren eveneens een terugval in hun totale inkomen; door het wegvallen van de gemeentelijke regelingen is het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm lager dan bij 120 procent Wsm (- € 100). Met name het wegvallen van de energietoeslag heeft effect op het totaal inkomen.

Paren met kinderen

Bij paren met kinderen dalen de toeslagen van het Rijk als het huishoudinkomen stijgt. In combinatie met het vervallen van het recht op gemeentelijke regelingen is het totaal inkomen bij een loon van 130 of 140 procent Wsm lager dan bij een loon van 120 procent Wsm. De toename in loon kan de afname aan toeslagen en regelingen niet volledig compenseren. Wel is het totale

inkomen bij een loon van 130 of 140 procent Wsm hoger dan in de bijstandssituatie, hoewel paren met kinderen er respectievelijk slechts € 23 of € 28 op vooruitgaan ten opzichte van een inkomen van 100 procent Wsm.

Figuur 2.4.2. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding, huishoudens met kinderen

Tabel 2.4.2 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, huishoudens met kinderen

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande ouder met twee jongere kinderen						
100% Wsm	1.196	1361	334	2.890		
110% Wsm	1.315	1400	253	2.968	78	3%
120% Wsm	1.435	1405	253	3.093	203	7%
130% Wsm	1.554	1411	28	2.994	103	4%
140% Wsm	1.674	1416	0	3.090	200	7%
Paar met twee jongere kinderen						
100% Wsm	1.708	1151	392	3.250		
110% Wsm	1.879	1151	311	3.340	90	3%
120% Wsm	2.050	1100	311	3.460	210	6%
130% Wsm	2.221	997	57	3.274	23	1%
140% Wsm	2.391	887	0	3.278	28	1%

Voorbeeldcasussen inkomensvoortgang bij werkaanvaarding

Voorbeeldcasus tabel 2.4.1.: Alleenstaande

Hilda is alleenstaand en krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.196 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij heeft maandelijks recht op € 486 aan toeslagen van het Rijk. Voor Hilda bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Hilda rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 22- per maand. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering, de meedoenregeling voor volwassenen, de energietoeslag en de tegemoetkoming voor het wettelijke eigen risico. In totaal heeft Hilda een inkomen van € 1.902 per maand.

Als Hilda werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt haar netto-inkomen naar € 1.315 per maand. Zij houdt recht op huurtoeslag en zorgtoeslag en deze bedragen blijven onveranderd, dus € 486 per maand. Het recht op de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen vervalt, maar Hilda behoudt het recht op de andere minimaregelingen met een totaalbedrag van € 166. Bij een inkomen van 110 procent Wsm is het totaal inkomen van Hilda € 1.967. Dit is een stijging van € 65 (3 procent) ten opzichte van haar totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Hilda tegen een inkomen van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt haar netto-inkomen naar € 1.435 per maand. De bijdrage van het Rijk blijft € 486. Het recht op de gemeentelijke bijdragen blijft onveranderd. Het totale inkomen van Hilda is € 2.087 per maand, € 185 (10 procent) meer dan wanneer Hilda een bijstandsuitkering heeft.

Als Hilda gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt haar netto-inkomen naar € 1.544 per maand. De bijdragen van het Rijk haar gedaald naar € 479 per maand. Hilda ontvangt minder huurtoeslag, haar zorgtoeslag blijft gelijk. Door haar stijgende inkomen is het recht op minimaregelingen grotendeels vervallen, maar Hilda kan nog aanspraak maken op de korting op de collectieve zorgverzekering van € 28. Het totale inkomen van Hilda is nu € 2.062 per maand, dit is € 160 (8 procent) meer dan toen zij een bijstandsuitkering had. Toch is dit ook minder dan haar totale inkomen op 120 procent (- € 25).

Wanneer Hilda tegen een inkomen van 140 procent Wsm gaat werken, stijgt haar netto-inkomen tot € 1.674 per maand. De toeslagen vanuit het Rijk nemen verder af tot € 445. Het recht op gemeentelijke bijdragen is nu vervallen. Het totale inkomen van Hilda bedraagt € 2.119 per maand. Dat is € 217 meer (11 procent) dan toen zij een bijstandsuitkering ontving.

Voorbeeldcasus tabel 2.4.2.: Paar met kinderen

Daan en Sam hebben twee kinderen 8 en 13 jaar oud en krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.708 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij hebben maandelijks recht op € 1.151 aan toeslagen van het Rijk. Voor het gezin bestaat dit uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget. Tot slot kunnen Daan en Sam rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 392 per maand. Dit bestaat uit kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering, de meedoenregeling voor volwassenen, de energietoeslag en de tegemoetkoming voor het eigen risico. Voor hun kinderen maken zij nog aanspraak op het Kindpakket en de meedoenregeling voor schoolkosten. Daarnaast kunnen de kinderen ondersteuning krijgen via het Jeugdfonds Sport & Cultuur. In totaal hebben Daan en Sam een inkomen van € 3.250 per maand.

Als Daan of Sam werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.879 per maand. Zij houden recht op de toeslagen van het Rijk en dit bedrag blijft gelijk op € 1.151. Ze kunnen geen kwijtschelding meer aanvragen, maar houden wel recht op de andere gemeentelijke regelingen. De gemeentelijke bijdragen zijn dan € 311 per maand. Het totaal inkomen van Daan en Sam is bij een inkomen van 110 procent Wsm € 3.340. Dit is een stijging van € 90 (3 procent) ten opzichte van hun totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.

Wanneer Daan of Sam tegen een loon van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt hun netto-inkomen naar € 2.050 per maand. De bijdrage van het Rijk neemt iets af, en is nu € 1.100. Het gezin blijft het recht behouden op de gemeentelijke regelingen tegen een bedrag van € 311. Het totale inkomen van het gezin is dan € 3.460 per maand. Dit is € 210 (6 procent) meer dan wanneer zij een bijstandsuitkering hebben.

Als Daan of Sam gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 2.221 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen verder naar € 997 per maand. Het recht op de meeste minimaregelingen is nu vervallen, maar zij kunnen nog wel aanspraak maken op de korting van de collectieve zorgverzekering tegen € 57 per maand. Het totale inkomen van Daan en Sam is nu € 3.274 per maand, dit is € 23 (1 procent) meer dan toen zij een bijstandsuitkering hadden, maar € 187 minder dan op een inkomensniveau van 120 procent Wsm.

Als Daan of Sam werk krijgt tegen een inkomen van 140 procent Wsm, dan stijgt hun netto-inkomen tot € 2.391 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen verder tot € 887. Het recht op de gemeentelijke regelingen is nu volledig vervallen. Hun totale inkomen bedraagt € 3.278. Dit is € 28 (1 procent) meer dan toen zij een bijstandsuitkering hadden. Toch ligt hun totale inkomen nu € 182 onder het totale inkomen dat ze hadden op een inkomensniveau van 120 procent Wsm.

3. Bevindingen

Wat zijn de effecten van het landelijke en lokale beleid op de inkomens van de minima en in welke situatie(s) treedt er een armoedeval op?

Financieel effect

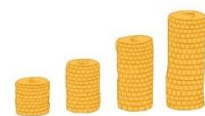
Het bedrag dat minima vanuit het Rijk aan toeslagen kunnen ontvangen is hoger dan het bedrag dat ze aan gemeentelijke regelingen kunnen ontvangen. Financieel gezien is de invloed van de gemeente dan ook kleiner dan de invloed van het Rijk. Het bedrag aan landelijke toeslagen neemt voor de meeste huishoudens geleidelijk af bij een hoger inkomen. Ditzelfde gaat op voor de gemeentelijke regelingen. Omdat de lokale regelingen verschillende inkomensgrenzen hebben, vervalt het recht hierop geleidelijk en is een huishouden (bij een inkomen tot 110, 120 of 130 procent Wsm) niet in een keer alle regelingen kwijt.

De gemeentelijke regelingen zorgen ervoor dat huishoudens (meer) ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen. Dit komt met name huishoudens op het bijstandsniveau ten goede, die (alleenstaande ouders en AOW-gerechtigde alleenstaanden uitgezonderd) zonder de gemeentelijke regelingen weinig budget zouden overhouden voor vrije bestedingen. Alleenstaande ouders zijn gemiddeld minder afhankelijk van de gemeentelijke bijdragen om sociaal te participeren dan (ouder)paren.

Alle huishoudtypen krijgen echter te maken met een terugval in hun vrij besteedbare budget. Hoewel de regelingen geleidelijk vervallen op verschillende inkomensniveaus, vallen de meeste regelingen weg boven een inkomensniveau van 120 procent Wsm (de collectieve zorgverzekering uitgezonderd). Huishoudens hebben hierdoor op 130 en 140 procent Wsm minder vrij besteedbaar budget dan op 120 procent Wsm omdat hun inkomensstijging het wegvallen van de regelingen en de dalende toeslagen van het Rijk niet volledig kunnen compenseren. De energietoeslag is (ook) deels een verklaring voor de terugval in het besteedbaar budget. Het gaat hierbij namelijk om een relatief groot bedrag (€ 108 per maand), wanneer het inkomen te hoog is waardoor het recht op deze toeslag komt te vervallen, is het effect op het totaal inkomen groot. De loonstijging kan dit verval niet compenseren. Daarnaast is het belangrijk om te benoemen dat de aanneming is gedaan dat huishoudens gebruik maken van alle beschikbare regelingen. Echter in de praktijk is de ervaring dat huishoudens niet of gedeeltelijk gebruik maken van de regelingen. In werkelijkheid zal het vrij besteedbaar budget waarschijnlijk vaak lager uitvallen.

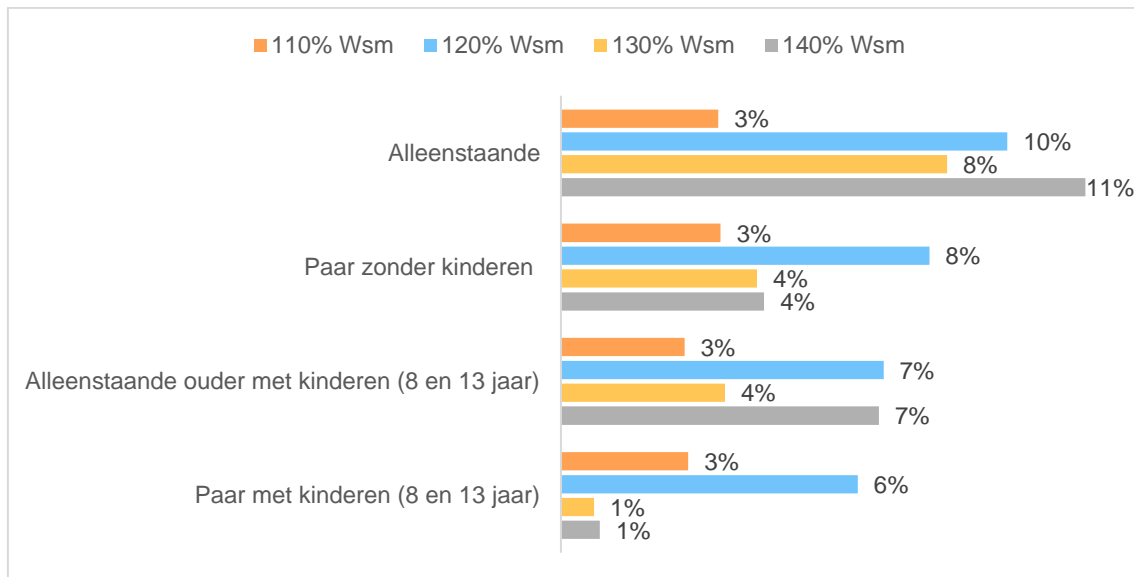
Werken loont voor sommige huishoudens meer dan voor andere

Werken loont: wanneer huishoudens in de gemeente Albrandswaard vanuit de bijstand gaan werken tegen een loon gelijk aan 110, 120, 130 of 140 procent Wsm, gaan zij er in totaal inkomen altijd op vooruit ten opzichte van de bijstand (mits zij gebruikmaken van alle toeslagen en regelingen). Deze vooruitgang is echter niet evenredig met de vooruitgang in loon. Landelijke toeslagen lopen terug en het recht op gemeentelijke regelingen vervalt. Het totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen (inclusief vakantietoeslag), landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen.

Alle (voorbeeld)huishoudens kunnen inkomensvoortgang tegemoet zien wanneer hun loon stijgt naar 110 en 120 procent Wsm. Tegelijkertijd ervaren ook alle huishoudtypen een demping in de groei of een terugval in hun procentuele inkomensgroei als het loon stijgt naar 130 of 140 procent Wsm. Dit heeft te maken met het wegvallen van gemeentelijke regelingen en het snelle dalen van de toeslagen uit het Rijk. De groei van het inkomen wordt hierdoor gedempt. Wel hebben zij nog meer totaal inkomen dan in de bijstand. Relatief gezien gaan alleenstaanden zonder kinderen er het meest op vooruit bij ieder hoger loon. Paren met kinderen ervaren de minste inkomensvoortgang. Zij krijgen sneller en méér dan de andere huishoudtypen te maken met een daling van de toeslagen van het Rijk.

Figuur 3.1.1. Inkomensvoortgang t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding

De invloed van de energiekosten

De energietoeslag is begin 2022 door het Rijk aangekondigd om huishoudens met een laag inkomen te compenseren in de fors stijgende energiekosten. Er is besloten ook in 2023 deze toeslag weer uit te keren. In deze inkomenseffect rapportage is zichtbaar geworden dat huishoudens ook in 2023 een flink bedrag moeten betalen voor het gebruik van gas en energie. Hierin is het prijsplafond van 2023 voor gas en energie al meegenomen. Huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm, ontvangen € 1.300 in dit jaar uit de energietoeslag. Te zien is dat de maandelijkse bijdrage van € 108 tegemoet komt aan de stijging van de energiekosten.

In deze rapportage is de energietoeslag van 2023 meegenomen in de maandelijkse bijdragen van de gemeente. In werkelijkheid is deze toeslag nog niet aan inwoners uitgekeerd. Dit betekent dat het budget van minimagezinnen in de maanden waarin de energietoeslag nog niet is uitgekeerd, krappert zal zijn dan is weergegeven in begrotingen. Wanneer er daarbij minder gebruik gemaakt wordt van andere minimaregelingen, kan er snel te weinig budget zijn voor minimagezinnen.

Vergelijking inkomenseffecten 2022 – 2023

In vergelijking met het beleid in 2022, zijn in 2023 de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- In 2023 kunnen huishoudens opnieuw aanspraak maken op de energietoeslag, maar in 2023 is deze verhoogd naar € 1.300 per huishouden.
- Voor de afvalstoffenheffing wordt sinds 2022 gerekend met een vast en variabel deel van de kosten. Hierbij wordt het vast deel kwijtgescholden en het variabele deel niet. In 2022 was er sprake van een maximaal bedrag per huishouden (€ 60 voor een alleenstaande en € 78 voor een meerpersoonshuishouden). Dit moest vooraf betaald worden en naderhand kreeg men eventueel een deel terug als er weinig afval was ingeleverd. Vanaf 2023 is een bedrag bekend per inworp (€ 1,15 per afvalzak) en wordt dit ook zo doorgerekend.
- De tarieven van de waterschapsbelasting Hollandse Delta en tarieven voor de rioolheffing zijn verhoogd. De kwijtscheldingsbedragen voor deze kosten zijn daarmee ook toegenomen (€
- De bedragen voor de individuele inkomensvoortgang zijn fors verhoogd. Afhankelijk van het huishoudtype zijn deze met € 40 tot maximaal € 60 toegenomen.
- De landelijke bijdragen zijn verhoogd:
  - De hoogte van de bijstandsuitkering is door de jaren heen verhoogd. Zo had een alleenstaande in 2022 recht op een bijstandsuitkering van € 1.092 per maand. In 2023 bedraagt de bijstandsuitkering € 1.196 per maand.

- De hoogte van de landelijke toeslagen is eveneens toegenomen. Zo heeft een paar met twee kinderen in 2022 recht op € 956 aan landelijke toeslagen op 100 procent Wsm, terwijl dat in 2023 op € 1.151 ligt. Zowel de huurtoeslag, zorgtoeslag als het kindgebonden budget is verhoogd.

Als de inkomenseffecten naast elkaar worden gelegd vallen de volgende zaken op:

- Het totale netto-inkomen, de bijdrage uit het Rijk en de gemeentelijke bijdrage⁹ zijn toegenomen. Huishoudens hebben daardoor een groter vrij besteedbaar budget gekregen en kunnen allemaal op een minimaal niveau participeren in de samenleving. Dit was in 2022 niet de situatie; toen hadden huishoudens (ondanks het gebruik van de gemeentelijke regelingen) niet altijd voldoende vrij besteedbaar budget voor minimale sociale participatie.
- De kosten van levensonderhoud zijn aanzienlijk gestegen. Waar in 2022 vooral de energiekosten zijn gestegen, zien we dat in 2023 voornamelijk de kosten hoger zijn voor de huishoudelijke uitgaven. In verhouding kunnen huishoudens de gestegen kosten van het levensonderhoud opvangen in 2023 door de verhoogde bijdragen vanuit het Rijk en de gemeente.
- De procentuele inkomensgroei per inkomensniveau is voor alleenstaanden, alleenstaande ouders en paren zonder kinderen over het algemeen gelijk gebleven. Paren met kinderen gaan er tegen een inkomensniveau van 110, 120, 130 en 140 procent Wsm iets op vooruit ten opzichte van 2022. Op een inkomensniveau van 130 en 140 procent Wsm ervaren zij een demping in de procentuele groei van hun inkomen, waarbij zij een inkomen hebben dat 1 procent boven bijstandsniveau (100 procent Wsm) ligt. In 2022 vielen zij echter terug tot onder het bijstandsniveau (- 1 procent).

---

⁹ Dit heeft met name te maken met de verhoging van de energietoeslag van € 800 naar € 1.300 per huishouden.

Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen

Tabel B1.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Albrandswaard

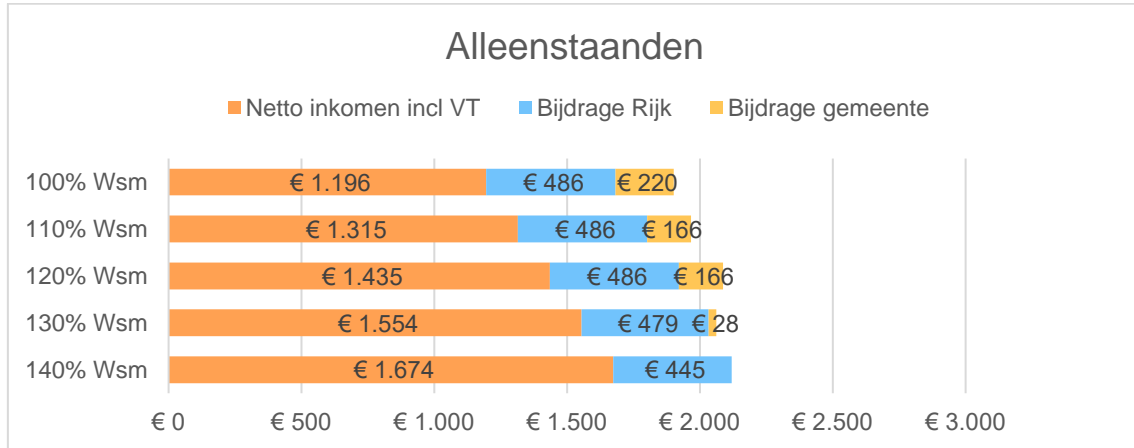
Soort regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
Individuele bijzondere bijstand	Tot 120% Wsm	Maximaal € 200 tenzij aangesloten bij de collectiviteit van de gemeente
Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen	Tot 100% Wsm	<p><u>Afvalstoffenheffing:</u> Alleenstaande: € 243 Twee personen: € 315 Meerpersoons: € 333 Variabel deel: € 1,15 per gebruik ondergrondse container</p> <p><u>Zuiveringsheffing:</u> € 75,99 per eenheid</p> <p><u>Watersysteemheffing:</u> € 114,39 per woonruimte</p> <p><u>Rioolheffing:</u> Alleenstaande: € 220,44 Meerpersoons: € 294</p> <p><i>Kwijtschelding is mogelijk voor alle hierboven genoemde heffingen met uitzondering van de variabele afvalstoffenheffing.</i></p>
Individuele inkomenstoelage (incl. referentieperiode)	Minimaal 3 jaar tot 120% Wsm	Alleenstaande: € 450; Alleenstaande ouder: € 575; Paar: € 682.
Collectieve zorgverzekering via CZ of DSW	Tot 130% Wsm	<p><i>Keuze uit twee aanvullende pakketten:</i> Zorg-op-maatpolis (CZ) met Gemeenten Extra: € 157,94 i.p.v. € 196,30 per maand;</p> <p>Zorgpolis (DSW) met AV-BAR Standaard: € 144,00 i.p.v. € 171,50 per maand.</p>
Tegemoetkoming Eigen risico zorgkosten	Tot 120% Wsm	Maximale vergoeding van € 200 per volwassene per jaar
Meedoen: Volwassenen	Tot 120% Wsm	€ 150 per volwassene per jaar
Meedoen: Kindpakket	Tot 120% Wsm	4 t/m 11 jaar: € 350 per kind per jaar 12 t/m 17 jaar: € 450 per kind per jaar
Meedoen: Schoolkosten	Tot 120% Wsm	€ 250 per kind in de brugklas per jaar; € 175 per kind per schooljaar van het voortgezet onderwijs na de brugklas ¹⁰
Gratis OV voor AOW-gerechtigden	Tot 120% Wsm	Gratis openbaar vervoer via de RET
Energietoelage	Tot 120% Wsm	€ 1.300 per huishouden

¹⁰ Vanaf het derde schooljaar is een vergoeding mogelijk van maximaal € 500 voor een (buitenlandse) schoolreis. Dit bedrag wordt niet meegerekend in de inkomenseffect rapportage, omdat het een eenmalige bijdrage is die afhankelijk is van een specifieke situatie en bijbehorende kosten.

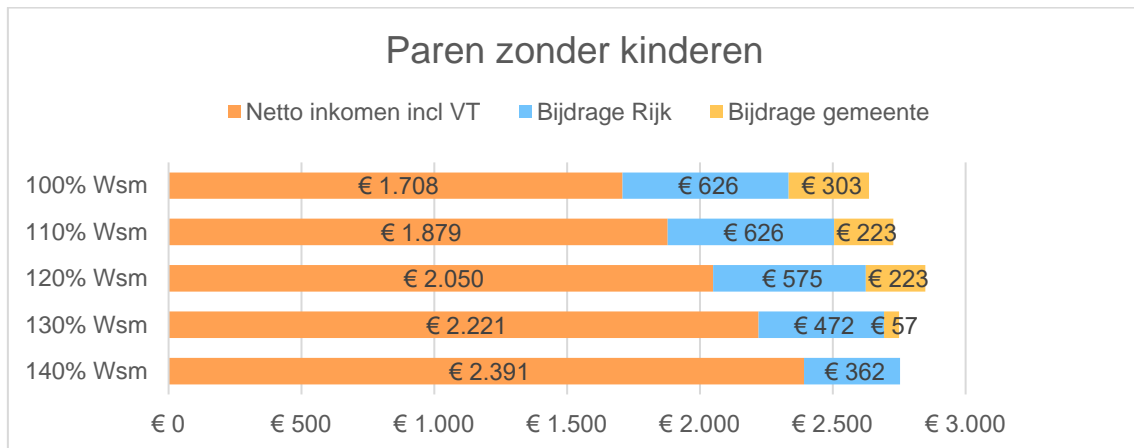
Bijlage 2. Opbouw totaal inkomen 100 tot 140% Wsm

In deze bijlage geven we de opbouw van het totaal inkomen uit paragraaf 2.4 grafisch weer.

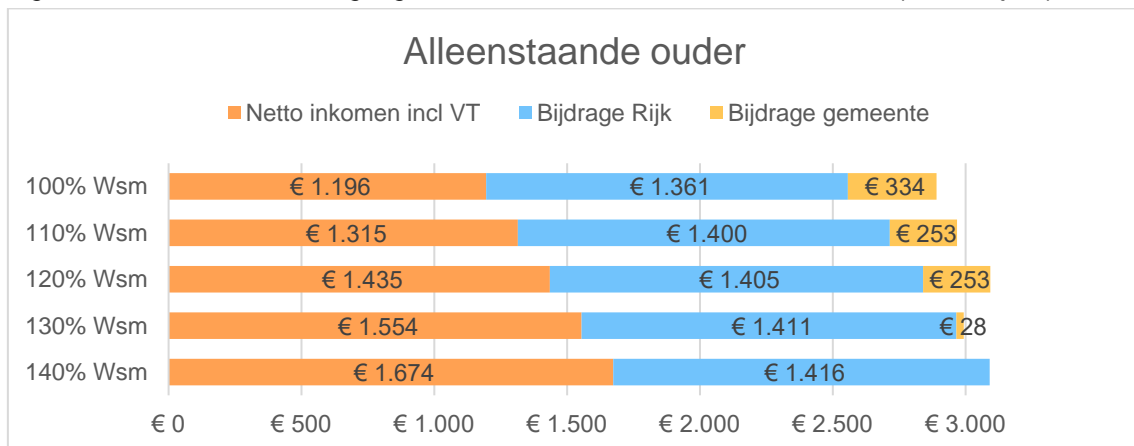
Figuur B2.1 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, alleenstaande niet AOW-gerechtigd

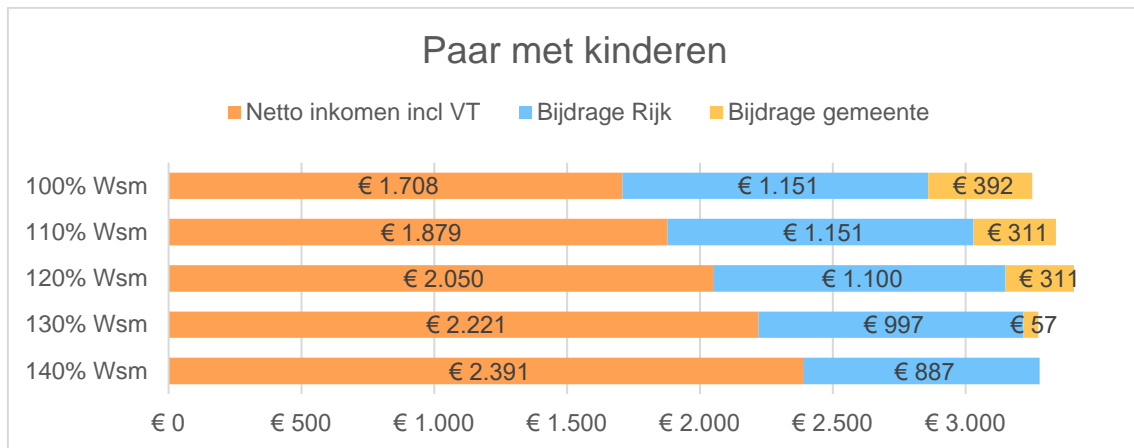
Figuur B2.2 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar zonder kinderen

Figuur B2.3 Inkomensvoortgang, alleenstaande ouder met twee kinderen (8 en 13 jaar)

Figuur B2.4 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding, paar met twee kinderen (8 en 13 jaar)

Bijlage 3. Financieel maandoverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B3.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.196	1.315	1.435	1.554	1.674	1.196
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	332	332	332	325	291	332
Zorgtoeslag	154	154	154	154	154	154
Totaal bijdragen Rijk	486	486	486	479	445	486
Totaal inkomsten	1.682	1.801	1.921	2.033	2.119	1.682
Uitgaven						
Huur	616	616	616	616	616	616
Gas, water, elektra	160	160	160	160	160	160
Telefoon, internet en kabel	73	73	73	73	73	73
Gemeentelijke heffingen (collectieve)	58	58	58	58	58	58
zorgverzekering	186	186	186	186	186	186
Overige verzekeringen	23	23	23	23	23	23
Vervoer	18	18	18	18	18	18
Reserveringsuitgaven	204	204	204	204	204	204
Huishoudelijke uitgaven	286	286	286	286	286	286
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	70	0
Totaal uitgaven	1.624	1.694	1.694	1.694	1.694	1.624
Budget exclusief regelingen gemeente	57	107	226	339	425	57
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	54	0	0	0	0	54
Korting collectieve zorgverzekering	28	28	28	28	0	28
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	38
Meedoen: Volwassenen	13	13	13	0	0	13
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Tegemoetkoming eigen risico	17	17	17	0	0	17
Totaal regelingen gemeente	220	166	166	28	0	258
Budget inclusief regelingen gemeente	278	273	392	367	457	315
Vrije bestedingen	110	110	110	110	110	110
Restant	168	163	282	257	347	205

Tabel B3.2 Paar, niet AOW-gerechtigd, geen kinderen

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.708	1.879	2.050	2.221	2.391	1.708
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	361	361	332	269	199	361
Zorgtoeslag	265	265	243	203	163	265
Totaal bijdragen Rijk	626	626	575	472	362	626
Totaal inkomsten	2.334	2.505	2.625	2.693	2.753	2.334
Uitgaven						
Huur	660	660	660	660	660	660
Gas, water, elektra	212	212	212	212	212	212
Telefoon, internet en kabel	87	87	87	87	87	87
Gemeentelijke heffingen (collectieve)	86	86	86	86	86	86
zorgverzekering	373	373	373	373	308	373
Overige verzekeringen	37	37	37	37	37	37
Vervoer	37	37	37	37	37	37
Reserveringsuitgaven	317	317	317	317	317	317
Huishoudelijke uitgaven	516	516	516	516	516	516
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	70	0
Totaal uitgaven	2.324	2.394	2.394	2.394	2.330	2.324
Budget exclusief regelingen gemeente	10	111	230	298	423	10
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	86	0	0	0	0	86
Korting collectieve zorgverzekering	57	57	57	57	0	57
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	57
Meedoen: Volwassenen	25	25	25	0	0	25
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Tegemoetkoming eigen risico	33	33	33	0	0	33
Totaal regelingen gemeente	309	223	223	57	0	366
Budget inclusief regelingen gemeente	319	334	454	355	423	376
Vrije bestedingen	176	176	176	176	176	176
Restant	143	158	278	179	247	200

Tabel B3.3 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (8 en 13 jaar)¹¹

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.196	1.315	1.435	1.554	1.674	1.196
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	361	361	361	361	361	361
Zorgtoeslag	154	154	154	154	154	154
Combinatiekorting	0	39	45	50	56	0
Kinderbijslag	238	238	238	238	238	238
Kindgebonden budget	608	608	608	608	608	608
Totaal bijdragen Rijk	1.361	1.400	1.405	1.411	1.416	1.361
Totaal inkomsten	2.556	2.715	2.840	2.965	3.090	2.556
Uitgaven						
Huur	660	660	660	660	660	660
Gas, water, elektra	249	249	249	249	249	249
Telefoon, internet en kabel	87	87	87	87	87	87
Gemeentelijke heffingen (collectieve)	94	94	94	94	94	94
zorgverzekering	186	186	186	186	154	186
Overige verzekeringen	29	29	29	29	29	29
Onderwijs	56	56	56	56	56	56
Kosten BSO	0	38	38	58	77	0
Vervoer	42	42	42	42	42	42
Reserveringsuitgaven	308	308	308	308	308	308
Huishoudelijke uitgaven	523	523	523	523	523	523
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	70	0
Totaal uitgaven	2.234	2.343	2.343	2.362	2.349	2.234
Budget exclusief regelingen gemeente	322	372	497	603	742	322
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	81	0	0	0	0	81
Korting collectieve zorgverzekering	28	28	28	28	0	28
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	48
Meedoen: Volwassenen	13	13	13	0	0	13
Meedoen: Kindpakket	67	67	67	0	0	67
Meedoen: Schoolkosten	21	21	21	0	0	21
Energietoelage	108	108	108	0	0	108
Tegemoetkoming eigen risico	17	17	17	0	0	17
Totaal regelingen gemeente	334	253	253	28	0	382
Budget inclusief regelingen gemeente	656	626	751	631	742	704
Vrije bestedingen	227	227	227	227	227	227
Restant	429	399	524	404	515	477

¹¹ Bij de kosten BSO is de tegemoetkoming kinderopvang al verrekend.

Tabel B3.4 Paar, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.708	1.879	2.050	2.221	2.391	1.708
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	361	361	332	269	199	361
Zorgtoeslag	265	265	243	203	163	265
Kinderbijslag	238	238	238	238	238	238
Kindgebonden budget	287	287	287	287	287	287
Totaal bijdragen Rijk	1.151	1.151	1.100	997	887	1.151
Totaal inkomsten	2.859	3.030	3.149	3.217	3.278	2.859
Uitgaven						
Huur	660	660	660	660	660	660
Gas, water, elektra	284	284	284	284	284	284
Telefoon, internet en kabel	101	101	101	101	101	101
Gemeentelijke heffingen (collectieve)	94	94	94	94	94	94
zorgverzekering	373	373	373	373	308	373
Overige verzekeringen	41	41	41	41	41	41
Onderwijs	56	56	56	56	56	56
Vervoer	61	61	61	61	61	61
Reserveringsuitgaven	417	417	417	417	417	417
Huishoudelijke uitgaven	646	646	646	646	646	646
Werkgerelateerde uitgaven	0	70	70	70	70	0
Totaal uitgaven	2.732	2.802	2.802	2.802	2.737	2.732
Budget exclusief regelingen gemeente	127	228	348	416	541	127
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	94	0	0	0	0	94
Korting collectieve zorgverzekering	57	57	57	57	0	57
Individuele inkomenstoelage	0	0	0	0	0	57
Meedoen: Volwassenen	25	25	25	0	0	25
Meedoen: Kindpakket	67	67	67	0	0	67
Meedoen: Schoolkosten	21	21	21	0	0	21
Energietoelage	108	108	108	0	0	108
Tegemoetkoming eigen risico	33	33	33	0	0	33
Totaal regelingen gemeente	405	311	311	57	0	462
Budget inclusief regelingen gemeente	532	539	659	472	541	589
Vrije bestedingen	309	309	309	309	309	309
Restant	223	230	350	163	232	280

Tabel B3.5 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.331	1.464	1.597	1.730	1.863	1.331
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	334	334	328	272	210	334
Zorgtoeslag	154	154	154	154	154	154
Totaal bijdragen Rijk	488	488	482	426	364	488
Totaal inkomsten	1.819	1.952	2.079	2.156	2.227	1.819
Uitgaven						
Huur	616	616	616	616	616	616
Gas, water, elektra	197	197	197	197	197	197
Telefoon, internet en kabel	73	73	73	73	73	73
Gemeentelijke heffingen (collectieve)	58	58	58	58	58	58
zorgverzekering	186	186	186	186	154	186
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13	13
Vervoer	15	15	15	15	15	15
Reserveringsuitgaven	207	207	207	207	207	207
Huishoudelijke uitgaven	284	284	284	284	284	284
Werkgerelateerde uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	1.649	1.649	1.649	1.649	1.617	1.649
Budget exclusief regelingen gemeente	169	302	429	506	610	169
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	58	0	0	0	0	58
Korting collectieve zorgverzekering	28	28	28	28	0	28
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	0
Meedoen: Volwassenen	13	13	13	0	0	13
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Gratis OV AOW'ers	15	15	15	0	0	15
Tegemoetkoming eigen risico	17	17	17	0	0	17
Totaal regelingen gemeente	239	181	181	28	0	239
Budget inclusief regelingen gemeente	408	483	610	535	610	408
Vrije bestedingen	110	110	110	110	110	110
Restant	298	373	500	425	500	298

Tabel B3.6 Paar, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	140% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten						
Netto inkomen incl VT	1.807	1.988	2.169	2.349	2.530	1.807
<i>Bijdragen Rijk</i>						
Huurtoeslag	361	361	360	315	265	361
Zorgtoeslag	265	263	239	214	189	265
Totaal bijdragen Rijk	626	624	599	529	454	626
Totaal inkomsten	2.433	2.612	2.768	2.878	2.984	2.433
Uitgaven						
Huur	660	660	660	660	660	660
Gas, water, elektra	260	260	260	260	260	260
Telefoon, internet en kabel	87	87	87	87	87	87
Gemeentelijke heffingen (collectieve)	86	86	86	86	86	86
zorgverzekering	373	373	373	373	308	373
Overige verzekeringen	17	17	17	17	17	17
Vervoer	31	31	31	31	31	31
Reserveringsuitgaven	319	319	319	319	319	319
Huishoudelijke uitgaven	512	512	512	512	512	512
Werkgerelateerde uitgaven	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	2.345	2.345	2.345	2.345	2.280	2.345
Budget exclusief regelingen gemeente	88	267	423	534	704	88
Regelingen gemeente						
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	86	0	0	0	0	86
Korting collectieve zorgverzekering	57	57	57	57	0	57
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	0	0
Meedoen: Volwassenen	25	25	25	0	0	25
Energietoeslag	108	108	108	0	0	108
Gratis OV AOW'ers	31	31	31	0	0	31
Tegemoetkoming eigen risico	33	33	33	0	0	33
Totaal regelingen gemeente	340	254	254	57	0	340
Budget inclusief regelingen gemeente	429	521	677	590	704	429
Vrije bestedingen	176	176	176	176	176	176
Restant	253	345	501	414	528	253